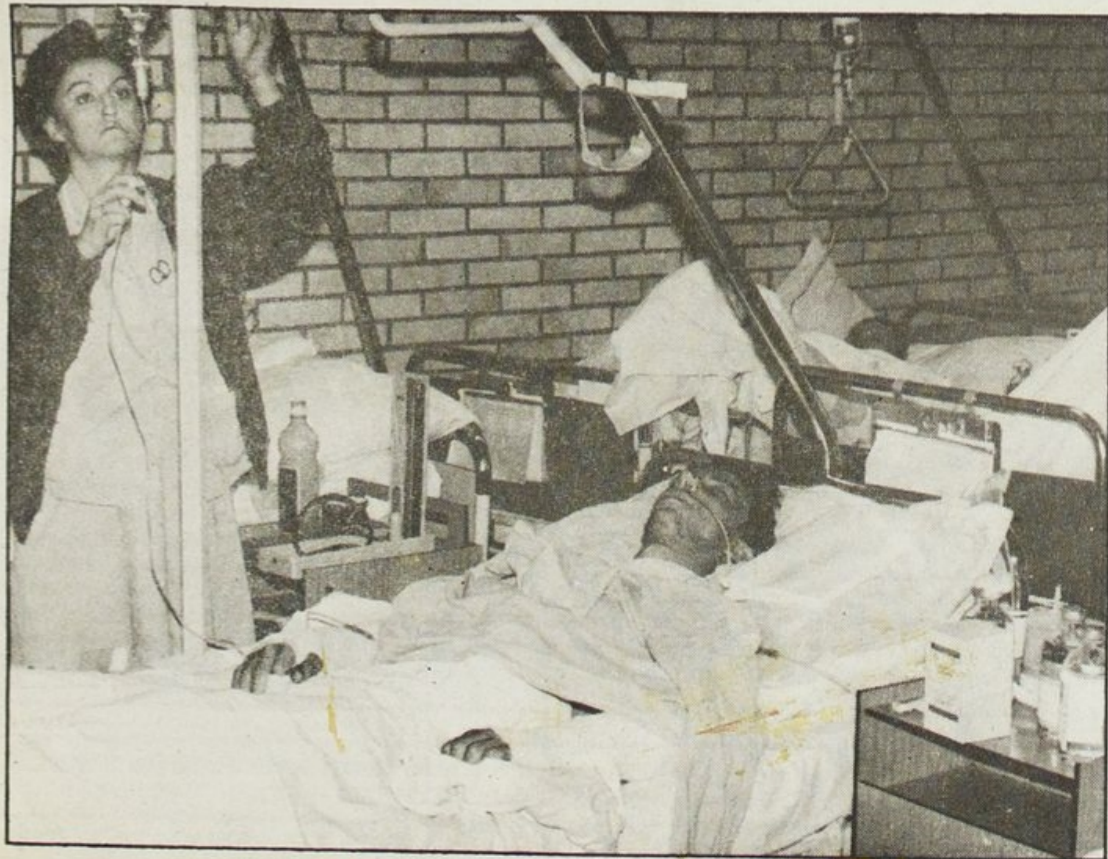

ŠIBENIK KRVVARI I PRKOSI

Građani Županije šibenske moraju osjetiti brigu i solidarnost čitave Hrvatske, jer se ovdje vodi borba i za one koji su, na sreću, daleko od bojišnice i ratnih stradanja. Sama ta spoznaja je najveći izvor naše moralne snage bez koje ne bismo mogli izdržati ono što izdržavamo

RIJEČ UREDNIKA

ŠIBENIK KRVARI I PRKOSI

Što je Šibenik u ovome domovinskom ratu — grad heroj ili grad mučenik?

I jedno i drugo, uostalom što je herojstvo, nego izdržati muke i ostati uspravan. To pitanje i slična pitanja za onoga tko ovih dana živi u Krešimirovu gradu, dijeleći sve ovo s njim, dolaze samo od sebe, nisu plod nikakve transcendentalne meditacije ili politikanatske frazeologije. Od rujna 1991. (u zaleđu i ranije) do sada na ovome prostoru i gradu svom su žestinom protutnjale sve faze i strategije ovog okrutnog rata. Počelo je svojevrsnim »blitzkrigom« rujna 1991. s kopna, mora i iz zraka. Bila je to velika pobjeda, samim time što neprijatelj nije uspio ući u grad. Šibenik je postao sinonimom pobjede, »obadva, obadva« ... zaštitni je znak, nema djeteta koje taj povik ne asocira na Šibenik i domovinski rat. Tako je promoviran grad heroj, ali s jasnom spoznajom da ga čeka golgota, križni put, do konačne pobjede. Grad je obranjen, ali ovaj dio Hrvatske čiji je on centar, zapravo je epicentar četničkog pokreta, a to znači da upravo ovdje, na njegovu životnom prostoru počinje i završava ova drama.

Upravo je ova spoznaja odgovor na pitanje — odakle tolika snaga, odlučnost i ta stoička izdržljivost žiteljima ovoga grada. Ovdje ljudi dobro znaju s kim imaju posla, dugo je ovaj grad nosio guju u njedrima, a da se ni žaliti nije smio.

U ovoj fazi rata što traje već dva mjeseca, četnici su pribjegli strategiji mučkih napada na civilne ciljeve u samom gradu, tu gdje je najveća koncentracija života, materijalnih i kulturnih dobara. Cilj im je višestrukim ubijanjem i ranjavanjem ljudi izazivati strah, očaj i pad morala. Blokiranjem života nanijeti što veće štete u gospodarstvu i rušenjem grada stvarati osjećaj bespomoćnosti. Sve to čine s udaljenosti od tridesetak kilometara raketama koje su zabranjene međunarodnim konvencijama.

Ovo zapravo i nije rat, ovo je genocid na nedužnim civilima, izvođen paklenim oružjem i sve to pred očima takozvanih mirovnih snaga i čitavog svijeta, a u informativnoj sjeni rata u Bosni i Hercegovini. Podsjeća to na situaciju u kojoj neuračunljiv čovjek drži u rukama najubojitije oružje, nasumce puca i ubija sve oko sebe, a nitko nema snage da ga savlada, da mu otme oružje. Svjetski policajci to promatraju i bilježe, a svaki pokušaj samoobrane proglašavaju agresijom i izjednačavaju napadača i žrtvu. Šibenik i naša Županija su upravo mjesto takvih zbivanja. Šibenik krvari, njegove žitelje ispunjava srdžba više nego strah, oni su ogorčeni jer se ne smiju obračunati s tim napadačima pomračena uma. Varaju se oni koji misle da je Krešimirov grad pun defetizma, naprotiv, ljudi trpe i prkose. Zbog toga Šibeniku nije potrebno sažaljenje, a još manje prazno ohrabrenje, ovi ljudi na svakom koraku trebaju znati da je čitava Hrvatska s njima, njihovu snagu i prkos treba usmjeriti u pravom smjeru. Nemo guče je uništiti kamen na kamenu jer ako se jedan razbije ispod njega je drugi još tvrdi.

KONSTITUIRAJUĆA SJEDNICA GRADSKOG VIJEĆA ŠIBENIKA

ANTE ŠUPUK GRADONAČELNIK ŠIBENIKA

Profesor Ante Šupuk bit će naredne četiri godine gradonačelnik Šibenika. Tako je na konstituirajućoj sjednici Gradskog vijeća, kojoj su prisustvovali svi izabrani vijećnici, izglasala većinska politička udruga Hrvatske demokratske zajednice, Hrvatske stranke prava i Hrvatske kršćanske demokratske stranke. Inače, jedan izabrani demokračanin bio je zajednički kandidat i HKDS-a i Kršćanske narodne stranke i Hrvatske demokratske stranke, a pravaškim predstavnicima glasove su dali i liberali i narodnjaci, i glasači Socijaldemokratske partije Hrvatske. Natpolovičnom većinom glasova za predsjednika Gradskog vijeća izabran je Zdravko Stančić, a na mjesto njegova zamjenika Željko Zorica, članovi Hrvatske demokratske zajednice odnosno Hrvatske stranke prava. Za zamjenike gradonačelnika Ante Šupuka izabrani su Vječeslav Baranović (HDZ) i Šime Vikario (HSP).

Zahvaljujući se na neizmjernom priznanju i ukazanoj časti profesor Ante Šupuk je u svojoj pozdravnoj riječi naglasio: »Ratno doba u kojem živimo,

A. Šupuk

suočavanje sa stradanjima, pogibijom nevinih civila, odlaskom naših branitelja na bojište kazuje koliki je izazov i odgovornost gradonačelnika i svijuu nas. Ipak, nastavljujući kontinuitet hrvatske vlasti u Šibeniku, ne sumnjamo da ćemo postići uspjeh. Moja kandidatura podržana od HDZ-a, HSP-a i HKDS-a ukazuje na razvitak šibenskog parlamentarizma.« Gradonačelnik Šupuk pozvao je na suradnju sve kojima je Šibenik na srcu, sve koji svojom idejom i poticajem smjeraju ka boljitku Šibenika, a naglasio je i najaktualniji problem rekavši: »Obrana Šibenika i Hrvatske najveći je prioritet svakog domoljuba. Na nama je da sačuvamo razboritost i prisebnost i da učinimo sve kako bismo ratna razaranja podnijeli što bezbolnije. Ali ćemo isto tako promišljati razvitak Šibenika za mirno doba.«

Konstituirajućoj sjednici Gradskog vijeća prisustvovali su i Jozo Topić, zastupnik u Županijskom domu Sabora Hrvatske, prvi župan šibenski Paško Bubalo i drugi ugledni gosti.

IZABRANA OPĆINSKA VODSTVA

Vodice

Predsjednik Općinskog vijeća Vodice je Josip Juričev, član Hrvatske narodne stranke, dok je prvi općinski načelnik Rade Ivas, član Hrvatske demokratske zajednice. Oni su jednoglasno izabrani na konstituirajućoj sjednici Vijeća općine Vodice. Sjednica je protekla bez rasprava i nesuglasica, a svečanu prisegu nije dao jedino vijećnik Nikola Cvitan iz Tribunja, član Hrvatske stranke prava. Kao objašnjenje, Cvitan navodi neuvažavanje prijedioga HSP-a u razdobi vlasti, te nepoštivanje prvotnog dogovora svih vijećnika da predsjednik Općinskog vijeća bude iz Tribunja. Konstituirajućoj sjednici u Vodicama, kao gosti nazočni su bili Paško Bubalo, župan šibenski, saborski zastupnik Jadranko Markov te Krno Mazalin, pukovnik 15. domobranske pukovnije.

Tisno

Na konstituirajućoj sjednici Vijeća općine Tisno za predsjednika Vijeća izabran je Ante Markov, član Hrvatske seljačke stranke, a za općinskog načelnika Krsto Barić, također član HSS-a. Glasovanje je bilo javno, jer je prihvaćen prijedlog vijećnika HSS-a da se javno glasuje i onda kad je za jednu funkciju predloženo više kandidata. Općinsko vijeće Tisnoga, broji 11 vijećnika udružene oporbe, te pet iz HDZ-a, a poslije izbora predsjednika Općinskog vijeća, Klub vijećnika HDZ-a povukao je kandidaturu svojih članova na ostale funkcije zbog čega nije izabran drugi dopredsjednik Općinskog vijeća.

Primošten

U srijedu je u Primoštenu održana konstituirajuća sjednica Općinskog vijeća Primošten. Puna tri sata bilo je potrebno desetorici vijećnika HDZ-a Općinskog vijeća Primošten da u svemu nadglasaju petoricu prisutnih vijećnika oporbe. Sve do glasovanja o poslovniku, izgledalo je da će prva sjednica Općinskog vijeća Primoštena s omjerom 10:6 za HDZ proći bez uzbuđenja. No amandmani o brisanju poslovnika odredbi o tajnom glasovanju dobili su tek 7, a predloženi poslovnik 8 glasova, pa se Klub vijećnika HDZ-a povukao na dogovor. Nakon prekida predložili su ponovnu raspravu o poslovniku koji su s 10 glasova svojih vijećnika i jednim glasom HNS-a izglasali. Klub vijećnika HNS-a drugi po brojniosti uzalud je pokušao dokazati kako se na jednoj sjednici ne može dva puta glasovati o istim amandmanima. Nakon toga, Klub vijećnika HNS-a zatražio je prekid za dogovor, nakon čega su obznanili da četvorica liberala neće napustiti sjednicu, ali u njoj više nisu ni sudjelovali. Svojoj odluci, liberali su ostali dosljedni sve do kraja sjednice. Za načelnika općine s deset glasova izabran je Josip Perkov, dok su svi ostali — zamjenik načelnika Nikola Živković, predsjednik Općinskog vijeća Ante Zuban i potpredsjednik Vlado Županić dobili po 11 glasova.

Skradin

U srijedu je trebala biti održana i konstituirajuća sjednica Općinskog vijeća Skradina. Zbog nedostatka kvoruma ta sjednica je odgođena do daljnjeg.

VOJNI PROMATRAČI UN I PROMATRAČI EZ-a TVRDE:

ZNAMO IMENA NAREDBODAVACA

Šibenčani su, blago je reći, ogorčeni na vojne promatrače UN koji redovito obilaze mjesta na koja su padali razorni projektili i gdje ginu ljudi, uredno bilježe podatke o tomu što se dogodilo i ništa više. Napadi se ponavljaju jedan za drugim, sa sve težim posljedicama. Mogu li konačno spriječiti te napade na civile, bolnice, crkve što podrazumijevaju sve međunarodne konvencije?

— Ja sam u svakodnevnom kontaktu s vojnim promatračima UN i europskim promatračima, kaže Ante Ljubičić, časnik za vezu 113. brigade HV sa UNPROFOR-om. Oni redovito šalju izvješća o napadima na Šibenik svojim centralama u južnom sektoru, a na temelju upravo njihovih izvješća reagirao je i Cederic Thornbery zapovjednik UNPROFOR-a i službeno prosvjedovao zbog napada na civile u Šibeniku i Zadru. Oni tvrde da čine sve kako bi se ti napadi zaustavili i uvjeravaju me da će imati uspjeha kod kninskih vlasti, iako sam ja prema tomu sumnjičav, kaže Ljubičić. Što se može očekivati od kninskih vlastodržaca koji su ogrežli u zločin, koji upravo te napade naređuju. Europski promatrači prema informacijama kojima ja raspolazem odmah su, nakon posljednjeg napada na Šibenik uložili prosvjed Mili Novakoviću, komandantu takozvane vojske »Srpske krajine«. Ja ih u razgovoru pitam tko su ti ljudi koji naređuju napade na civile, primjerice tko je naredio posljednji napad raketama na Šibenik. Europski promatrači mi kažu da imaju sva njihova imena i da će ih prosljediti institucijama koje se bave ratnim zločinima.

BISKUP ŠIBENSKI dr. Srećko BADURINA

NEĆEMO KLONUTI

Šibenski biskup, doktor Srećko Badurina među prvima obilazi mjesta na koja padne raketa ili granata kako bi se osobno uvjerio u posljedice zločinačkih napada, ali izrekao i riječi potpore pučanstvu koje trpi:

— Sve ovo što nam se događa — ranjeni i poginuli civili, razrušene kuće, škole i crkve, pravi je zločin. Onaj tko naređuje i tko izvršava ove zločine protiv civilnog stanovništva uzročnik je ovog zločina. Stoga dižem svoj glas protesta i odlučne osude, kaže biskup Badurina u svojoj blagosti, uz riječi potpore. »Ljubav prema našem gradu, prema našem zavičaju, ponos na kulturnu baštinu, ljudsko dostojanstvo, moralni osjećaj i pravo na slobodu duhovne snage koje će nas održati. Crkva vjeruje u te vrijednosti i ona ih u hrvatskome narodu ustrajno propovijeda. Mi nećemo klonuti na svom križnom putu!«

PAŠKO BUBALO, ŽUPAN ŽUPANIJE ŠIBENSKE

BORIMO SE ZA SLOBODU SVOG NACIONALNOG BIĆA

Ovaj razgovor vodimo u uvjetima opće opasnosti, svjesni da svakog trenutka neprijatelj može na grad odapeti svoje zločinačke i smrtonosne strijele. Nema u takvoj situaciji mogućnosti za pitanja i odgovore koji bi u normalnoj situaciji bili logični. Ratne strahote koje Krešimirov grad proživljava ovih dana, zasjenjuju sva ostala zbivanja, kao što su konstituiranje uprave i lokalne samouprave u Županiji šibenskoj. Svakodnevno se suočavamo sa smrću, razaranjem, misli su nam usmjerene prema izlazu iz ove paklene situacije u normalan život.

Š.L. Gospodine Bubalo, izabrani ste za prvog župana Županije šibenske u najtežim danima za grad i područje ove Županije — koliko vas opterećuje ta situacija?

— Izbor za župana shvatio sam i kao čast i kao obveza, ali i kao teret. Treba se prihvatiti posla. Moji suradnici i ja učinili ćemo sve da se izvučemo iz ovog smrtonosnog zagrljaja. Težina situacije čitavog me mobilizira i daje mi dodatnu snagu. Ovu dužnost nisam prihvatio iz materijalne koristi, nego iz onoga što osjećam prema svome narodu, Šibeniku i Hrvatskoj.

Š.L. Obnašali ste funkciju ratnog gradonačelnika, počeli ste taj mandat u miru i zanosu da ćemo do ovoga vremena realizirati niz planova, ali...

— Predsjednikom općine postao sam u miru nakon prvih demokratskih izbora, ali neposredno nakon toga počele su diverzije, podmetnuti požari, balvan revolucija — osjećalo se približavanje rata. Najprije su nam pokušali otrgnuti područje općine Skradin takozvanim referendumom, a potom i otvorenim napadom. Unatoč toj situaciji pokušali smo osmisliti viziju Šibenika i ovoga kraja za dvadesetprvo stoljeće. Počeli smo gradnju aerodroma na Pokrovniku, raditi na projektima za gradnju grand hotela Krka, nove kirurgije, uređenja šireg prostora Poljane, pokrenuli akciju za podizanje spomenika kralju Petru Krešimiru IV. i niz drugih aktivnosti. Onda je došao 16. rujna 1991. i ovaj grad i područje Županije postadoše jednom od glavnih pozornica domovinskog rata. Izdržali smo i unatoč svemu život se odvijao koliko je to moguće normalno. Održan je 32. međunarodni dječji festival. Izdavačka djelatnost je bila jača nego u vrijeme socijalističkog mira.

Š.L. Vi ste povjesničar, što možete u ovom trenutku izvući iz povijesti Krešimirova grada kao poruku i pouku čitateljima?

— Povijest ovoga grada pokazuje da je bio čestom metom neprijatelja, ali se uvijek uspio obraniti i ostati uspravan, zahvaljujući prvenstveno slozi i jedinstvu njegovih građana. To jedinstvo je proizašlo i onda i sada iz ljubavi prema svome gradu i domovini Hrvatskoj. Ono nam je sada potrebnije nego ikada!

Š.L. Postali smo županijom i županijskim središtem — što to novoga donosi gradu i ovome kraju?

— Šibenik je postao županijskim središtem koju čini sedam općina (Tisno, Vodice, Primošten, Skradin, Unešić, Promina i Ružić) i gradovi Drniš i Šibenik. Time je stvorena povoljna mogućnost, organizacijska i upravna za jedinstveni i skladni razvoj, ovog inače prirodno jedinstvenog područja.

Grad i priobalje se objedinilo sa zaledem koje ima velike prirodne resurse za razvoj ove cjeline.

Š.L. Da li se još uvijek osjećate kao gradonačelnik ili župan — u čemu je razlika?

— U ovome trenutku još nisu konstituirane sve općine i gradske uprave zbog neprekidne opće opasnosti, a isto tako nisu još doneseni ni svi potrebni zakonski akti koji reguliraju život Županije, na razini države. No, i bez toga svjestan sam situacije, područje moje brige nije više samo Šibenik i područje bivše općine, nego i ostali dio naše Županije — područje bivše općine Drniš. Briga mora biti jednaka — pogotovo za ona područja koja su opustošena i okupirana. U svakom trenutku moji suradnici i ja moramo biti svjesni činjenice da je veliki dio naše Županije okupiran, opustošen a žitelji protjerani.

Š.L. Iako je naša Županija prostorno i po broju žitelja među najmanjim, u njoj su velike razlike — kako ih premoštavati i stvarati jedinstvo?

— Raznolikost može biti prednost, ona nudi mogućnost gospodarskog i svakog drugog nadopunjavanja. Jedinstvo i kompaktnost će se stvarati osjećajem pripadnosti istoj županiji i državi, ali i prije svega, zajedničkom koristi. Pri tome mislim i na infrastrukturno povezivanje, medijsko pokrivanje čitavog prostora (list, radio, TV). Bitno je pri tomu istaći da će nad svim zajedničkim poslovima biti kompetentna Županija u kojoj su svi ravnomjerno zastupljeni.

Š.L. Poznati ste kao čovjek koji je obnašajući dosadašnju funkciju stal-

no iskreno i izravno komunicirao s građanima i u najtežim situacijama — sada ćete to morati na jednom širem prostoru?

— Tu neposrednost će teže biti ostvarivati sa ove funkcije, ali ćemo moji suradnici (mislim na podžupane) i ja sve učiniti da pokrijemo ravnomjerno čitavi prostor Županije. Zato će biti nužno da oni profesionalno obnašaju svoju dužnost. Mislim da će to Vlada riješiti uredbom. Obilazit ćemo sva područja i stalno surađivati s općinskim i gradskim upravama. U tome će biti velika uloga i naših budućih županijskih glasila.

Š.L. Ovo nije vrijeme za «normalne razgovore», o razvoju gospodarstva, kulture i svega onoga što je primjereno življenju u miru, rat se nadvio nad ovu Županiju žestoko — što mislite i kako vidite rasplet događaja na ovom prostoru?

— Situacija je izuzetno teška, gotovo čitava Županija je izravno zahvaćena ratom, osim južnog dijela. Nadam se da od ovoga časa ima izgleda za mirno rješenje i politički rasplet. Sve ovisi o držanju velikih sila i Ujedinjenih naroda. Najnoviji događaji na drugoj strani kod neprijatelja, mislim na takozvanu skupštinu u Okučanima otežavaju situaciju do te mjere da blokiraju političku opciju i dovode u pitanje sve napore i nas i miroljubivog svijeta. No i oni moraju biti svjesni da nastavak rata ugrožava i Knin.

Š.L. Razaranja, smrt, ranjavanje, prognanici, okupacija, stalna opasnost i siromaštvo su, nažalost, naša svakodnevica. Ima li nešto drugo što

Uvjerem sam da ćemo prilikom rasprave i donošenja odluka u Županijskoj skupštini imati snage izdici se iznad stranačkih interesa. U to me uvjerava i dosadašnje iskustvo u radu općinske skupštine. Posebno u ovoj situaciji konstituiranja lokalne vlasti, mislim da je stranačka borba poprimila obilježja strasti koju treba obuzdavati, tražeći zajednički interes. Moramo prevladati razlike iz prošlosti i okrenuti se budućnosti. Imamo mi toliko toga što nam je zajedničko i što je iznad stranačke obojenosti — uostalom u pitanju je Šibenik, Županija i Hrvatska

biste obećali žiteljima Županije šibenske osim krvi, suza i znoja?

— Teško je u ovom trenutku obećati nešto više. Kada rat stane, obećavam svu brigu za obnovu porušenog, povratak na svoja ognjišta prognanicima, oživljavanje gospodarstva, komunalne infrastrukture i društvenih djelatnosti. To iskreno obećavam i to ne samo na razini ovlaštenja Županije, nego i u ime hrvatske Vlade i uopće hrvatske države. Županija i ima tu funkciju da interese i probleme s razine lokalnog, diže na razinu države, a pogotovo kad se tiče rata i posljedica rata.

Š.L. Ovdje se osim borbe za ovu Županiju, vodi i odlučujuća bitka za Hrvatsku. Je li naše vrhovništvo dovoljno toga svjesno i u skladu s tim angažirano ovdje u Šibeniku i ovoj Županiji?

— Sigurno je da se ovdje vodi odlučujuća bitka za Hrvatsku jer je ovdje epicentar srpske pobune protiv Hrvatske. Vrhovništvo znade geopolitički značaj ove Županije i o tome vodi računa, ali mnoge aktivnosti iz određenih razloga nisu dostupne javnosti.

Š.L. Što ćete kao župan konkretno tražiti od našeg vrhovništva i Vlade kao pomoć u ovoj situaciji?

— Hrvatska Vlada mora pružiti našoj Županiji konkretnu pomoć i to prije svega u ovim oblastima gdje nas je rat blokirao i ošteti. To se odnosi na školstvo, organizirati najpogodniji oblik nadoknade izgubljene nastave, odgovarajuće mjere za upis naših maturanata na više škole i fakultete slično je i sa zdravstvom i socijalnom skrbi.

Od Ministarstva financija i Vlade tražit ćemo olakšice u poreznoj politici i mogućnosti normalnog funkcioniranja našeg područja. Građani Županije šibenske moraju osjetiti brigu i solidarnost čitave Hrvatske, jer se ovdje vodi borba i za one koji su, na sreću, daleko od bojišnice i ratnih strahota. Sama ta spoznaja predstavlja najveći izvor moralne snage naših građana, bez koje ne bismo mogli izdržati ovo što izdržavamo.

Š.L. Vi ste na ovu funkciju izabrani kao kandidat HDZ-a, stranke koja ima samo jedan glas natpolovične većine — očekujete li probleme u donošenju odluka u Županijskoj skupštini i što uopće mislite o primjerenosti međustranačkih prepucavanja u ovoj situaciji?

— Uvjerem sam da ćemo prilikom rasprave i donošenja odluka u Županijskoj skupštini imati snage izdici se iznad stranačkih interesa. U to me uvjerava i dosadašnje iskustvo u radu općinske skupštine. Posebno u ovoj situaciji konstituiranja lokalne vlasti, mislim da je stranačka borba poprimila obilježja strasti koju treba obuzdavati, tražeći zajednički interes. Moramo prevladati razlike iz prošlosti i okrenuti se budućnosti. Imamo mi toliko toga što nam je zajedničko i što je iznad stranačke obojenosti — uostalom u pitanju je Šibenik, Županija i Hrvatska.

Š.L. Što je, po Vašem mišljenju, presudno u ovim sudbonosnim trenucima za moralnu izdržljivost običnog čovjeka — siromaha, mislite li da je vlast dovoljno obzirna prema puku?

— Vlada gospodina Valentića i socijalni program nastoje ravnomjerno rasporediti teret rata koji najteže pogađa siromašne. Mislim da je u ovim trenucima presudan istinski odnos spram Hrvatske kao naš zajednički put kojeg smo demokratski izabrali. Na tom putu moramo iskreno pomagati jedni drugima. Taj osjećaj zajedničke muke i cilja je ono što nas povezuje. Ta povezanost je jedinstvo koje držim presudnim za konačnu pobjedu.

Š.L. Što biste na kraju poručili građanima naše Županije i čitateljima «Šibenskog lista»?

— U ratu smo, rat je veliko zlo, ali treba shvatiti da se borimo za slobodu svega nacionalnog bića, za hrvatsku državu, koju smo toliko dugo čekali. Da je to bilo lako ostvariti ne bi prošlo 890 godina da je obnovimo. I na kraju ovim putem želim najiskrenije zahvaliti svima koji su mi čestitali na izboru za župana Županije šibenske.

Razgovarao: Ivan BURIĆ

RANJENO DJETINJSTVO: umjesto da uživaju blagodat proljetnog sunca, Jasmina (9), Toni (5) i Sabina (5) već danima borave u polumračnom skloništu. Tete iz vrtića i učiteljica privremeno su zaboravljene

RATNA ŠTETA

MEĐU DESET NAJRAZARANIJIH GRADOVA U HRVATSKOJ

Kada je prošle godine Šibenik posjetio zapovjednik obrane Nuštra, slavonskog sela, koje je srpski agresor gotovo potpuno razorio, ali ga nikad nije osvojio, silno je želio upoznati Zoltana Kaboka, tadašnjeg novinara Radio-Šibenika i ratnog izvjestitelja sa šibenskog kriznog područja, a danas novinara prvog programa Hrvatskoga radija. Prekaljeni hrvatski branitelj, čijeg se imena, nažalost, ne sjećam, očekivao je slušajući mjesecima medijskim eksplozivom nabijena izvješća kolege Kaboka, hrabar, ali porušen grad. Kad tamo svaki je kamen bio na svom mjestu, a izvješća o njegovu Nuštru, u kojem ni jedna kuća nije ostala cijela, ni izdaleka nisu bila tako bombastična kao ona iz Šibenika. Nuštra, međutim, nije imao Zoltana Kaboka, a Šibenik srećom, nije porušen. U trećoj ratnoj godini, nažalost, i dalje stoiki prima neprijateljske udarce. Tvrdoglavom dalmatinskom strpljivošću i inatom pokušava zaliječiti još otvorene rane od novih neprijateljskih raketiranja. Za neke će mu trebati godine. One najteže, ljudske žrtve, ostavit će duboke ožiljke u dušama Šibenčana. U gradu u kojem se svatko, manje ili više, pozna, bilo da smo zajedno išli u školu ili su nam do početka ožujka djeca sjedila u istom razredu, ili smo možda bili u istom diru na Poljani ili obali, ili nam je poginuli bio jedno od brojnih lica što smo ih po zakonu vjerojatnosti barem jedanput morali sresti na tijesnom prostoru između Njivica i Vidika, niti jedna smrt ne može biti samo puki statistički podatak. Sve ostalo može, ali ljudski životi nikad.

Kolike su one druge ratne štete koje se donekle mogu izraziti u brojčanim podacima i kakve su posljedice ratnih razaranja što ih je šibenska općina pretrpjela u tri godine srpskog ratovanja protiv Hrvatske? Na ta je pitanja nemoguće preciznije odgovoriti. Tamo kada su se počeli sređivati podaci iz prve dvije godine agresije, nakon sedmomjesečnog varljivog unproforskog mira, zaredali su novi četnički napadi na Vodice, Pirovac, Skradin, Šibenik... U trenutku kada pišem ovaj tekst sasvim je izvjesno da će zaključenje popisa ratnih šteta pričekati još neko vrijeme.

Sa zadaćom da evidentira i procijeni ratne štete Izvršno vijeće Općinske skupštine osnovalo je još 4. listopada 1991. posebnu općinsku komisiju. Ona je trebala objediniti rad još šest komisija među kojima je posao podijeljen prema vrstama štete. U međuvremenu je komisija, koja je bila zadužena za procjenu oštećenja sakralnih objekata prešla pod republičku jurisdikciju, a komisija za procjenu štete na obrtnim sredstvima nikad se nije ni sastala. Naime, budući da po onoj »pojeo vuk magarca« poduzećima nitko ne nadoknađuje štetu pretrpljenu zbog izgubljene dobiti nije bilo ni zanimanja za njezin rad. Osnovana je i komisija za popis i procjenu štete na prirodnim bogatstvima te životinjskom i biljnom svijetu. Moglo bi se reći da su punom parom od prvog dana kada su osnovane radile tri komisije. To su komisije koje utvrđuju štetu na opremi u društvenom i državnom vlasništvu te na privatnoj imovini, a najopterećenija i najzaposlenija je i danas Komisija za evidenciju i procjenu štete na građevinskim objektima budući da je upravo takvih oštećenja pa time i zahtjeva za procjenom bilo najviše.

Štete na gospodarskim objektima

Kada je riječ o gospodarstvu, dosad su, a taj popis sigurno nije gotov, građevinska oštećenja pretrpjela 92 gospodarska subjekta na području bivše šibenske općine. Uglavnom su poznate posljedice razaranja iz rujanske bitke za Šibenik iz 1991. godine i kasnijih granatiranja do ožujka ove godine. Na prvom mjestu je ražinski TLM s oštećenjima teškim 15 milijuna američkih dolara, slijede HTP »Vodičanka« sa 2,2 milijuna njemačkih maraka, HTP »Rivijera« sa 2 milijuna

maraka, »Luka« sa 1,2 milijuna američkih dolara, »Vinarija« na objektima koje su oštećenja procijenjena na 1,3 milijuna njemačkih maraka, šteta na linim objektima popela se na milijun maraka i tako dalje. U posljednji popis Komisije za procjenu građevinskih šteta sačinjen 13. travnja ove godine, ali u kojem nisu svi objekti oštećeni u posljednja dva mjeseca, ušli su s napomenom »velika šteta« među ostalim »Elektra«, šibenska pošta, Jadranska banka, Veterinarska stanica, pogrebno poduzeće »Čempres«, Carinarnica, Autotransportno poduzeće, Pisak, Kino poduzeće, Vatrogasni dom, Fond za stambeno-komunalnu djelatnost, Fond zdravstva, Fond za mirovinsko i invalidsko osiguranje, Ferijalni savez, Tisak Zagreb sa osam uništenih trafika, Hrvatska vodoprivreda, vodički »Autoremont«, objekti informira-

Srpski agresor cijepljen protiv bilo kakvih svetinja nije poštedio ni škole, ni dječje vrtiće. Od 15 školskih zgrada koje su pogođene srpskim granatama na šibenskom području šest je potpuno uništeno (u Piramatovcima, Krkoviću, Ladevcima, Rupama, Vaćanima i Dubravcima). Među devet oštećenih gotovo su sve gradske osnovne škole. U posljednjim razaranjima stradala je i jedna srednjoškolska zgrada. Sa 260.000 njemačkih maraka procijenjena šteta je od 10. ožujka do danas narasla za još 130.000 maraka. Troškovnik za školsku zgradu u Skradinu znatno oštećenu i u više navrata granatiranu bilo je nemoguće napraviti budući da je ona i dalje meta četničkih projektila. U sramnom popisu zlodjela pobunjenih Srba ostat će zabilježeni i napadi na osam gradskih vrtića među kojima su tri vrtića

a od četvrti do šeste, to su zgrade s najvećim stupnjem oštećenja, evidentirano je 382 stana. U posljednjim razaranjima Pirovca, Vodica i Šibenika, upravo je ta brojka, nažalost, povećana. Možda najbolje o tomu koliko je stradao stambeni fond na šibenskom području govori podatak da je stupanj njegove oštećenosti do 20. veljače 1993. godine bio 8 posto.

Jadranska banka sama preuzela teret

— To bi značilo da smo u grupi deset najrazaranijih gradova u Hrvatskoj, kaže Jadranka Padovan, tajnica Komisije za popis i procjenu štete od ratnih razaranja na građevinskim objektima. Samo djelomice komisija je mogla štetu od novih razaranja procijeniti na vodičkom području, a skradinsko, zbog čestih napada, uopće nije obuhvaćeno. Nije rijedak slučaj da neka kuća ili stan budu pogođeni više puta. Jedan dio stanova je popravljen zahvaljujući kreditima Jadranske banke. Dosad ih je odobreno nešto više od 500, a ukupno je za obnovu stambenog fonda banka izdvojila oko milijun i tristo tisuća njemačkih maraka. Krediti se nažalost, još uvijek odobravaju samo za oštećenja iz prve tri kategorije pa je najviši iznos 6000 njemačkih maraka. Dio novca Jadranskoj banci ranije je refundirala Narodna banka Hrvatske. Najprije je to bilo 30 posto, pa zatim 50 posto, a od veljače ove godine banka cijeli iznos osigurava iz vlastitih izvora. Što je s kreditima za oštećenja od četvrti do šeste kategorije? Unatoč najavama i »čvrstim« obećanjima danim još prošle jeseni da će novac za njih osigurati Hrvatska banka za obnovu i razvoj još se ni jedan dinar nije izdvojio za tu namjenu. U Jadranskoj banci ne primaju ni zahtjeve za dodjelu tih kredita budući da do danas nisu utvrđeni ni kriteriji prema kojima će se odobravati.

Uza sve druge muke vlasnici zgrada koje su u ratu oštećene pa predstavljaju opasnost za prolaznike ili susjede moraju trpjeti još jedan apsurd. Budući da u Hrvatskoj nikad nije objavljeno ratno stanje oni ih moraju zaštititi o svom trošku. Kada se zna da se ti iznosi kreću i do nekoliko tisuća maraka postavlja se pitanje: tko to u današnjim uvjetima uopće može?

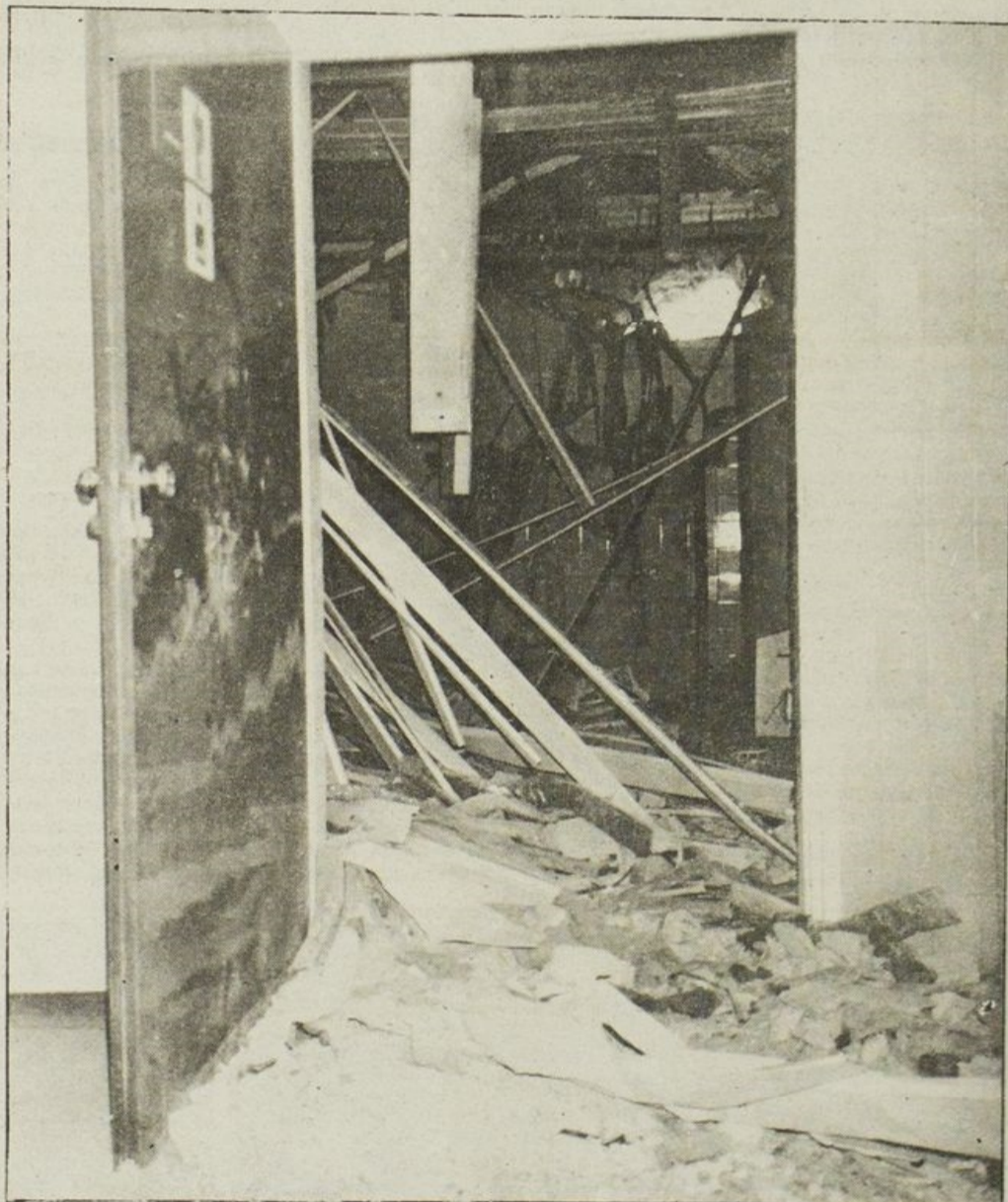
Mimo logike

Zahvaljujući kreditima Jadranske banke sanirat će se barem dio građevinskih oštećenja stanova. Onima kojima je uz to stradalo i pokušstvo preostaje samo čekati dolazak obećanih bogatijih vremena.

— Takve zahtjeve za procjenu štete primamo, ali ih ne rješavamo budući da nema izvora iz kojih bi se odobravali krediti za tu namjenu, kaže Barka Erak, tajnica Komisije za popis i procjenu štete na privatnoj imovini. Apsurdno je što se na isti način tretiraju štete na poljoprivrednim strojevima budući da njihovi vlasnici nisu registrirani za tu djelatnost bez obzira na to što su im ti strojevi zapravo nužni za posao. Bilo bi normalno da se i na takve slučajeve primijene olakšice koje imaju vlasnici oštećenih vozila. Oni su oslobođeni carinskih i poreznih dažbina u visini procijenjene štete kada uvoze vozilo ili dijelove, a automobil im je sredstvo za rad.

— Kad bi poljoprivredna domaćinstva dobila barem takve olakšice to bi im bio i te kakav podstrek. Dali bismo im zapravo kruh u ruke, kaže gospođa Erak.

Nije to jedina nelogičnost kada je riječ o ratnim stradanjima i posljedicama. Pravo na oslobođanje od poreza za obnovu Hrvatske kojeg izdvajaju svi zaposleni u državi imaju samo poduzeća koja su pretrpjela izravna neprijateljska razaranja. Ostali koji su pogođeni na neizravan način i danas trpe štete zbog posljedica rata, a u takvom položaju cijelo šibensko gospodarstvo, imaju isti status kao i poduzeća u dijelovima Hrvatske koji, na sreću, rat i njegove posljedice nisu ni osjetili.

Udar rakete pretvorio je kiruršku ambulantu u gomilu ruševina i iverija

nja, a oštećeno je čak 80 poslovnih prostora u vlasništvu građana. Za popis manje oštećenih objekata bio bi nedostatan prostor rezerviran za ovaj tekst u »Šibenskom listu«. Na udaru neprijateljskih topova, »ognjeva« i »orkana«, bili su neki civilni objekti od vitalnog značenja za život grada i Županije i u posljednja dva mjeseca. Osim privrednih, komunalnih i infrastrukturnih objekata najviše je stradala šibenska bolnica. Samo za popravak građevinskih oštećenja bit će potrebno 2.441.625 DEM. Polovicu tog iznosa iziskivat će sanacija poliklinike. Vjerojatno je i Šibenčanima manje poznato da je prema nekim izvješćima šibenska bolnica jedna od najviše stradalih u hrvatskom obrambenom ratu. Čudi stoga što taj zločinački četnički napad i njegove posljedice nisu dobili više medijskog prostora i vremena. To bi sigurno pomoglo gospodarski iscrpljenom Šibeniku da dođe do značajnije novčane pomoći za obnovu svog Medicinskog centra.

objekta meta bili i u raketiranjima ovog proljeća. Posljedica je šteta od 17 i pol tisuća njemačkih maraka.

Najviše stradali stambeni objekti

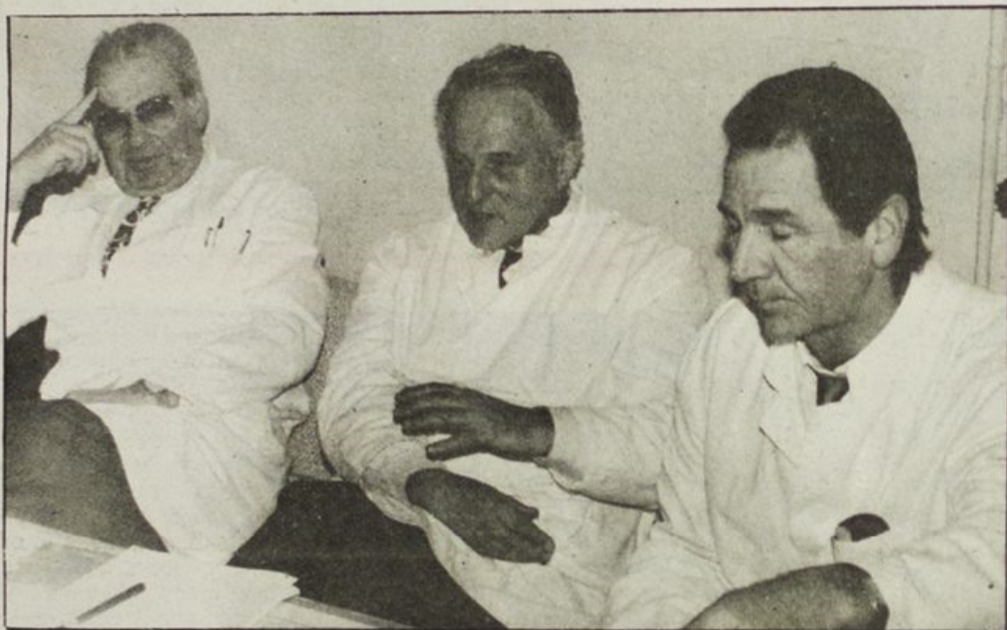
Nemoguće je utvrditi kolike su štete na stanovima i kućama usljed ratnih djelovanja. Novi zahtjevi pristižu svakodnevno. Samo površnom prolazniku kroz Šibenik može se, međutim, učiniti da je broj razorenih i oštećenih stambenih objekata neznatan. Prema podacima koje je komisija za građevinske štete sakupila do 20. veljače ove godine, dakle do nove eskalacije rata, na šibenskom području udare, manje ili veće, neprijateljskih napada pretrpjelo je 3798 stanova u zajedničkim zgradama ili obiteljskim kućama. Od toga je najviše, 2023, onih koji su svrstani u prvu kategoriju s najlakšim oštećenjima, u drugoj ih je 895, u trećoj 491.

ŠIBENSKA BOLNICA I NJENI DJELATNICI NAPADIMA
USPRKOS RADE KAO ŠVICARSKI SAT

ONIMA S DRUGE STRANE NIŠTA NIJE SVETO

Crveni križ i ostale oznake medicinskih vozila, objekata i osoblja od početka su rata pobunjenim Srbima i četnicima znak za otvaranje vatre iz sveg raspoloživog oružja

Slijeva: dr. I. Merlak, dr. Z. Duić i dr. I. Matić

Pravo je čudo da prilikom raketiranja bolnice nije bilo žrtava

Šibenska bolnica pretrpjela je u ovom ratu čak osam izravnih neprijateljskih napada topništvom i razornim raketama. Posebno teško stradala je u raketnim napadima u ožujku ove godine. «Ognjevi» su pogadali zgradu polikline i upravnu zgradu. U krug bolnice padali su i smrtonosni zvončići, a projektili su padali i u njenoj blizini. Nastala šteta samo u tim posljednjim napadima procijenjena je na nešto manje od dva i pol milijuna njemačkih maraka. Stradale su zgrade ali i medicinska oprema, vozila. Četnici su svoje junaštvo iskazivali upućujući, iznenađeno, raketne projektila na nezaštićene bolesnike u podrumima, na trudnice, novorođenčad. Srećom, nitko nije stradao a nisu ubili niti izdržljivost, hrabrost i požrtvornost medicinskog osoblja koje od početka, kako će reći ravnatelj šibenskog Medicinskog centra, doktor Zlatko Duić, funkcionira kao švicarski sat.

— Mi smo vrlo rano shvatili što nam se sprema i za to smo se i na vrijeme pripremili. Znali smo da ćemo biti tučeni i zdravstvenu službu smo organizirali za rad u ratnim uvjetima. U ružnjak bici za Šibenik sve smo preneli u naše atomske skloništa gdje smo obavljali i najsloženije zahvate i problema nije bilo. Svaka služba dobila je svoj prostor, znalo se da radimo u ratnim a ne mirnodopskim uvjetima i tako smo se svi i ponašali. Nismo imali problema s primjerice nedolaskom ljudi na posao, nitko ne pita za radno vrijeme.

Duić napominje da ih je na početku rata napustilo ili je zbog nedolaska na posao otkaz dobilo 88 zaposlenih, pretežito Srba. Oni koji su ostali položili su svoj ispit stručnosti i humanosti. Nakon što su se zaredali napadi na Ši-

benik od ožujka ove godine većina bolesnika i odjela šibenskog medicinskog centra je dislocirana na sigurnije područje. U gradu je ostala operativna. No sada je pripremljena i nova ratna bolnica na sigurnijoj lokaciji a preseljenje je koštalo 14 milijuna njemačkih maraka koje su osigurali uz potporu šibenske općine i općinskih vlasti.

U ratnim uvjetima, među ostalim, radi i šibensko rodilište. Samo u ožujku ove godine u vrijeme učestalih neprijateljskih napada na grad na svijet je u tom rodilištu došlo 73 djece. Porodi su obavljani u otežanim okolnostima bez sanitarne zaštite ali uspješno, kaže liječnik Ivo Merlak.

U ovom ratu posebnu ulogu odigralo je osoblje šibenske kirurgije, službe Hitne pomoći, šibenski liječnici koji su mobilizirani u Hrvatskoj vojsci. U operativni šibenske bolnice u pripravnosti je svakog dana ukupno trideset timova... Za osoblje Službe Hitne pomoći ne vrijede upozorenja u trenutku kada na grad padaju razorni projektili da budu na sigurnom i ne izlaze na otvoreno. Oni su među prvima na mjestu događaja, među nesrećenicima. U vrijeme kada se grad nalazi na udaru «ORKANA» i njihovih smrtonosnih «zvončića» ekipe Hitne pomoći krstare gradom i provjeravaju je li bilo ljudskih žrtava, treba li kome pomoć. Ravnatelj šibenskog Medicinskog centra, doktor Zlatko Duić pohvalit će se i dobrim radom hitne stomatološke službe u koju, kaže, dolaze i Zadranjci potražiti pomoć...

To što u Medicinskom centru i u ovim otežanim ratnim uvjetima pa i u vrijeme izravnih neprijateljskih napada sve funkcionira zasluga je svih zaposlenih, od liječnika i bolničara do

vozača i čistačica, naglašava doktor Ivo Matić, zamjenik ravnatelja.

Mnogi šibenski liječnici angažirani su i na prikupljanju pomoći za Medicinski centar u inozemstvu, najviše preko svojih osobnih veza ili pak zahvaljujući liječnicima Hrvatima koji žive i rade u inozemstvu. Od početka rata Medicinski centar je raznim donacijama dobio i vrijednu opremu — rendgenske aparate, aparate za anesteziju, za ultrazvuk. Dobili su i tridesetak sanitetskih vozila među kojima su i dva «klinobila», vozila s pokretnom operativnom salom.

Liječnici i ostalo osoblje šibenskog Medicinskog centra uza sav napor i težinu svog posla proživljavaju ovaj rat i kao obični ljudi koji su zajedno sa svojim pacijentima, sa svojim sugrađanima izloženi nezapamćenoj agresiji i teroru. Svjesni su da onima na drugoj strani ništa nije sveto i da im ništa ne znače međunarodne konvencije po kojima bi barem bolnice i bolesnici trebali biti pošteđeni. Svoje nezadovoljstvo time što međunarodne oružane snage, angažirane u Hrvatskoj i na ovom području, ništa ne poduzimaju, iako se ta pravila krše, iskazali su nedavno prosvjedujući pred predstavnicima vojnih promatrača UN koji su nakon još jednog raketnog napada došli u bolnicu kako bi zabilježili posljedice napada, broj ranjenih, mrtvih.

— Ne možemo vas gledati da već treći put dolazite na isti način, bilježite podatke i odlazite, a da u međuvremenu ništa ne poduzimate kako bi se napadi spriječili — kazao im je u ime zaposlenih šibenskog Medicinskog centra tom prilikom zamjenik ravnatelja, doktor Ivo Matić. UNPROFOR je dužan zaštititi civile i civilne objekte po svim međunarodnim konvencijama, a ako to niste u stanju napraviti onda ste ovdje nepoželjni, i nije potrebno da više dolazite jer podatke Vam možemo poslati i poštom — kazao je plavcima doktor Matić. — Nastupili smo kao humanisti, kao liječnici zdravstveni djelatnici neovisno o bilo kakvoj politici, kažu u Medicinskom centru. Sigurno i kao obični ljudi kojima je sve teže, svakodnevno gledati nova stradanja ljudi i neučinkovitost onih koji bi to trebali spriječiti. U svom prosvjedu vojnim promatračima UN saželi su sasvim sigurno misli i osjećaje i svojih sugrađana...

REPUBLIKA HRVATSKA OPĆINA ŠIBENIK

Općinska komisija za evidenciju i procjenu šteta od ratnog razaranja

KLASA: 361-01/93-01/2
UR. BROJ: 2182-09-06-93-1

Šibenik, 8. travnja 1993.

Općinska komisija za evidenciju i procjenu štete od ratnog razaranja u svezi sa člankom 1. i 171. Zakona o preuzimanju Zakona o općem upravnom postupku («Narodne novine», 53/91) na zahtjev Organizacije zdravstva Medicinski centar Šibenik, izdaje

UVJERENJE

kojim Komisija potvrđuje da je evidentirana i procijenjena šteta na objektima Medicinskog centra Šibenik i to kako slijedi:

1.	a) POLIKLINIKA	1.253.382 DEM
	b) UPRAVNA ZGRADA	359.695 DEM
	c) ZARAZNI ODJEL	43.100 DEM
	d) PATOLOGIJA	4.405 DEM
	e) KIRURŠKI, GINEKOLOŠKO PORODILJNI ODJEL, OČNI ODJEL, DIJALIZA I INTENZIVNA NJEGA	68.880 DEM
	f) INTERNI ODJEL	50.330 DEM
	g) ODJEL ZA PLUĆNE BOLESTI	11.480 DEM
	h) ANTITUBERKULOZNI DISPANZER	7.175 DEM
	i) KOTLOVNICA	3.075 DEM
	j) NEUROLOGIJA	61.861 DEM
	k) MUŠKA PRIJEMNA PSIHIJARIJA	184.347 DEM
	ŠTETE NASTALE 10. 3. 1993.	SVEUKUPNO: 2.047.630 DEM

2.	a) POLIKLINIKA	122.240 DEM
	b) UPRAVNA ZGRADA	20.850 DEM
	c) DJEČJI DISPANZER	6.540 DEM
	d) KIRURGIJA — SKLADIŠTE	13.940 DEM
	e) KUHINJA	3.960 DEM
	f) POTHODNIK	8.040 DEM
	g) TURBEKULOZNI ODJEL	23.800 DEM
	h) ANTITUBERKULOZNI DISPANZER	128.585 DEM
	i) KROV KOTLOVNICE	28.100 DEM
	j) NEUROLOGIJA	38.210 DEM
	ŠTETE NASTALE 23. 3. 1993.	SVEUKUPNO: 393.995 DEM
	SVEUKUPNA ŠTETA:	2.441.625 DEM

DONACIJE KOJE JE DOBIO MEDICINSKI CENTAR OD 1. SIJEČNJA DO 21. TRAVNJA 1993.

Initiativgruppe für Medizinische Hilfe in Kroatien-Hamburg (gospodin Josip Jurić, gospođa Dijana Löhr-Matešić), Rödler Tonka — Kempton, CARITAS Marije Bistrice, Siegfried Hollman — Bad Wiessee, Georges Bous-signac — Francuska, Gospodin Fritz Nickels-Kulmach, Međunarodni Crveni križ — Split, Kršćansko humanitarno društvo «Moj bližnji», Gospodin Werner Götz — Augsburg, Zavičajni klub Vevey (Švicarska), Malteški vitezovi (fra Ante Babić), «Zagrebmontaža», «Hidroelektra», Ured za prognanike RH — Zagreb, «Badel» Zagreb, Glavni stožer saniteta RH (dr. Narajan Štritof), Odbor za pomoć šibenskom kraju u Zagrebu (gospodin Rade Milovac i gospodin Josip Kokić), Biskupijski Caritas Zagreb, Društvo Šibenčana i prijatelja Šibenika Split.

»OGNJEVIMA« I »ORKANIMA«

Prisjećajući se rujanske herojske bitke za grad i tadašnjih ratnih zbivanja, Šibenčani će tada reći da je to bilo »luk i voda« prema agresiji koju trpe u posljednja dva i pol mjeseca. Zebnja i nespokoj po šibenskim i vodičkim ulicama i u dušama njihovih građana razasuli su se zajedno s ubojitim kazetnim bombicama iz raketnog sustava »orkan«, zabranjenog međunarodnim konvencijama koje po njima padaju. »Orkani« i »ognjevi« s kojima neprijatelj napada podmuklo, iznenada i bez pravila čine se puno strašnijim od mina i granata koje su prije padale na Šibenik. Nakon skoro sedam mjeseci relativnog mira i očekivanja poteza plavih kaciga rat i smrt ponovo se penju po prozorima šibenskih domova. Život u skloništim, zlokobni zvuk sirena koje najavljuju opću opasnost, prozori zatrpani daskama i vrećama postali su svakodnevnica. I najkraći izlazak na ulicu ravan je igri ruskog ruleta, a život ovisi o tomu da li je netko zastao na ulici pozdraviti se s prijateljem ili ne, da li je novine čitao u dnevnoj sobi ili kuhinji ...

Ponovna srpska izravna agresija na šibenskom kriznom području počela je u veljači ove godine najprije ispaljivanjem nekoliko granata na grad Šibenik i obližnja mjesta a nakon toga uslijedili su raketni napadi. Drugog ožujka oko 21 sat nekoliko raketa tipa »OGANJ« pogodio je Šibenik i usmrtilo troje ljudi, tri generacije obitelji Džaja: djeda Ivana, sina mu Antu i unuka Milana. Smrt ih je zatekla za večerom u kuhinji. Djed Ivan jedva se izvukao ispod četničkog noža u Oklaju na zaposjednutom drniškom području, skrivajući se po špiljama i gudurama Promine uspio se domoći slobode i doći do svoje obitelji u Šibenik da bi nastradao upravo tu u njihovom domu, za obiteljskim stolom. Njihova smrt bila je najava krvavog proljeća na šibenskom području. Srbi su iz svojih utvrda postavili raketiranje svakog drugog ili trećeg dana. Njihove mete su civili, šibenska bolnica, crkva sv. Martina ...

Gadane su i Vodice u kojima je nekoliko kuća srušeno do temelja a nekoliko obitelji ostalo je bez svojih domova. Rakete su ispaljivale u pravilu uvečer a onda su iznenada, što se moglo i očekivati, promijenili taktiku i udarili ranije. Dvadeset drugog ožujka na grad su ispalili ubojite rakete tipa »ORKAN« oko podneva, svega dva sata nakon što je opozvana opća opasnost podmuklo zločinački ... Dvadeset petero civila tom je prilikom ranjeno. Iznenadni napadi »orkanima« postavljali su se srećom bez ljudskih žrtava ali uz velike materijalne štete. Šibenske ulice zrcalile su se od razbijenih stakala automobila i izloga, koji su »zahvaljujući kazetnim bombicama dobili novi dizajn«. Ta stalna kiša ubojitih kazetnih bombica i strah od novih napada izazvali su nespokoj, strah pa i bijes Šibenčana ali i prkos i volju da žive »ORKANIMA« I »OGNJEVIMA« usprkos. Nakon kraće stanke od nekoliko dana, nakon potpisivanja ženevskog sporazuma Šibenik postaje ponovo metom ubojitih i razornih raketa. Ponovo se isključivo napadaju civili i civilni ciljevi. Ante Rupić stradao je okopavajući svoj vrt u blizini kojeg je iznenada doletjelo jedan »OGANJ« predvečer, 16. travnja nakon potpuno mirnog dana. Tona Jelić smrtno je stradala na ulici, ulazeći u svoju kuću. Dvetero ljudi je i ranjeno. Krv se na ulicama od tog napada nije još niti osušila a uslijedio je novi, ponovo nakon potpunog mira na bojištu i ponovo s ljudskim žrtvama. U ponedjeljak 19. travnja neprijateljeve rakete ubile su Ivu Malenicu, Mira Smolčića i Dragana Ognjenovića, desetero građana su ranili. Šibenik ipak nastavlja živjeti, u ratnim uvjetima, teško ali ponosno sa spomenom na sve nevine žrtve, sa strepnjom od novih napada ali i sa sve vještijim načinima da im se doskoči, da ih se izdrži. Prodavaonice rade, rade sve javne službe, peče se kruh, prodaje i kupuje na tržnici, pije se kava u kafićima. Istina, pod stalnim pritiskom i svješću da je svaki korak i svake minuta života pod dometom neprijateljevih raketa i granata hod na samoj granici između života i smrti. Šibenčani su svjesni i zbog čega trpe to što trpe, oni znaju da neprijatelj napadima na grad na civile želi stvoriti paniku, da želi mučeti ih iznuditi mir koji bi se platio gubitkom dijela Hrvatske i pristajanjem na sve njihove zahtjeve i da će ovaj rat dobiti upravo oni koji uspiju izdržati, kako je to kazao i Dražen Budiša, predsjednik HSLS-a koji je ovih dana doselio privremeno u Šibenik kako bi se solidarisirao s patnjama Šibenčana i podržao njihovu izdržljivost i hrabrost.

Skloništa i gomile vreća s pijeskom postali su šibenskom ratnom svakodnevicom

Nažalost, ovako vrijedno i složno nisu u Šibeniku radile i dale s vota civila i pomoć u izvanrednim prilikama

Netko će jednom odgovarati i za ovu stravičnu i besmisleni smrt

Zlobna igra sudbine — nakon što je razorila kuću i ubila Ivu Malenicu raketa se ugnjezdila u postelji!

ŠIBENSKA BISKUPIJA
ORDINARIJAT

Broj: 183/93.

59000 ŠIBENIK, 20. travnja 1993.

Ostala Pališ omladnaca br. 1 — Telefoni: (059) 72413

Predmet: apel za intervenciju

POŠTOVANA GOSPODO BISKUPI!

U vrijeme dok se Vi nalazite na svojoj redovitoj sjednici u Zagrebu, ulice našega izmučenog grada Šibenika, kao i širi prostori naše biskupije, ponovno su poprskani krvlju nevinih. Sile zla zapravo ni ne dopuštaju da se ta krv osuši, jer uvijek iznova, na sebi vlastit, perfidan način, proljevaaju novu. Naš grad i veliki dio naše biskupije već mjesecima živi u ponižavajućim i iscrpljujućim okolnostima opće opasnosti. I dok se divimo hrabrosti, trijeznosti i izdržljivosti naših sugrađana s kojima zajedno i solidarno nosimo ovaj križ, ne krijemo svoju bol nad činjenicom da međunarodne oružane snage, umjesto da nam učinkovito pomognu, one zapravo obavljaju službu mrtvožornika.

Mi svećenici, redovnici i redovnice grada Šibenika i cijele šibenske biskupije bili smo, jesmo i nadalje ostajemo sa svojim poniženim narodom, pružajući mu svu pomoć i utjehu koju im kao svećenici, redovnici i redovnice možemo i želimo pružiti. Mi s tim narodom i za taj narod molimo, tješimo i nastojimo mu vjernički i ljudski podržavati nadu. No očit je da samo to nije dovoljno. Sve skupa je i previše prijava, a i predugo traje!

Stoga se obraćamo Vama, svojim biskupima, s molbom da Vi sa svoje strane učinite sve što je u Vašoj moći kako bi se ovom zločinu jednom učinio kraj.

U ime svećenika, redovnika i redovnica grada Šibenika i biskupije

don Ante Ivas, generalni vikar
fra Spiro Marasović, gv. sv. Frane
fra Marko Bralić, župnik Gospe v. grada
don Joso Pavić, grad. župnik
s. Terezija Zemičić, franjevka

U trenutku eksplozije četničkih raketa, 19. travnja 1993. u 14.30 sati

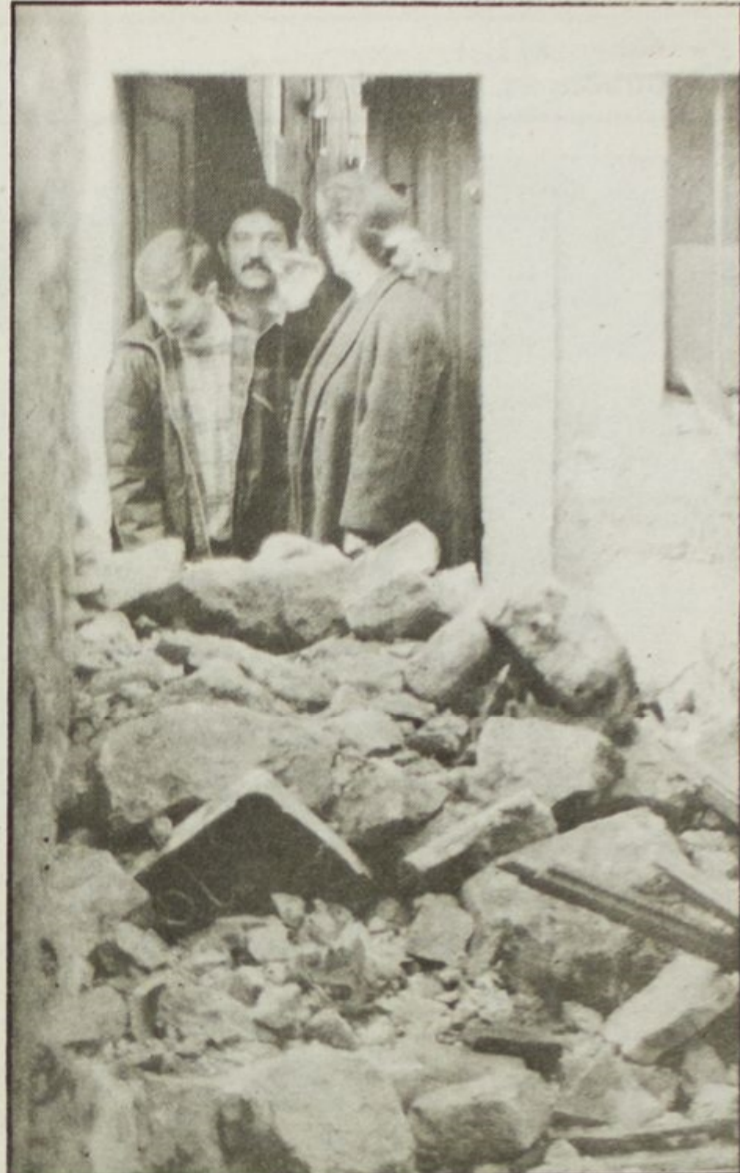
SPRKOS

e sve službe kojima je zadatak zaštita ži-

Lako ćemo za automobile, važno da je glava čitava

«Fallili su nas za ovo!ko!»

ŠIBENIK NA UDARU RAKETA: LJUDSKE ŽRTVE I NOVA RAZARANJA

BILO JE KASNO

Rakete su ostavile pustoš i ruševine

Šibenik je tog ponedjeljka, 19. travnja živio svoje uobičajeno ratno jutro sa zatišjem na bojištu, uz stalni oprez izvježban iznenadnim napadima, ali ipak s manje «straha u zraku», opuštenije ... Jer nekoliko dana neprijateljsko oružje je uglavnom mirovalo. I onda, oko 14 sati i 30 minuta zrak su proparala prijeteća siktanja kao da ih ispušta poljski poskok. Čule se se snažne detonacije a nakon njih podrhtavanje tla, rušenje, miris paljevine ...

Srbi su iz svojih utvrda na zaposjednutom dijelu šibenske općine ispalili osam raketa tipa «oganj» na Šibenik. Iznenada, zločinački na civile, na obiteljske kuće u kojima su ljudi tek dovršavali ručak. Trojicu mladića, dvadesetosmogodišnjeg Dragana Ognjenovića-Kasparya, dvadesetsedmogodišnjeg Mira Smolčića i njegova dvadesetjednogodišnjeg brata Nedjeljka napad je zatekao na ulici, na putu prema trafici u kojoj su željeli kupiti cigarete. Jedan «oganj» pao je nekoliko metara od njih. Dragan je poginuo na licu mjesta. Snažna detonacija i ostaci rakete iskasapili su njegovo tijelo i od njega napravili amorfnu masu. Miro je teško ranjen preminuo vrlo brzo u bolnici. Njegov brat Nedjeljko zadobio je teške ozljede na rukama i nogama ali je preživio.

— Ne sjećam se ničega osim snažne detonacije. Pomislio sam da bismo trebali leći na zemlju ali već je bilo kasno. Sve se to dogodilo u nekoliko sekundi — prisjeća se Nedjeljko, prikačen na medicinske aparate na vjerujući ni sam da je ostao živ.

Nedaleko od mjesta gdje su nastradala trojica mladića sukija dim. U plamenu je dvokatnica u kojoj srećom nikog nije bilo. Preselili su prije nekoliko dana u Zaborić, na sigurnije. U vatri nestaje ono što je jedna obitelj najvjerojatnije godinama stvarala ali životi su ipak sačuvani. U blizini je samostan sestara «Franjevki od bezgriješne». One samo Bogu zahvaljuju što su ostale žive. Sestre Terezija i Zvonimira, vidno uzbuđene zbog svega što se oko njih dogodilo pokazuju mi ožiljke prijašnjih neprijateljskih napada, eksplozija granata koje, kažu, izgleda uvijek istim koridorom i padaju u vrt njihove zgrade. Što učiniti? Čekati hoće li sljedeća biti i smrtonosna upravo za njih? To pitanje muči mnoge koji su igrom slučaja ostali živi.

Ivo Malenica, tridesetpetogodišnjak nije imao tu sreću. Igram slučaja on je smrtno stradao. Susjedi pričaju da je bio krajnje discipliniran i da je poslijednje vrijeme za općih opasnosti redovno boravio u susjedovom dobro zaštićenom podrumu zajedno sa suprugom. Dvanaestogodišnju kćer sklonili su kod djeda i bake. Neposredno prije tog časa, kada su Šibenik zasuli «og-njevi» Ivo je na trenutak navratio u kuću a zadržao ga je telefonski poziv brata iz Omiša. Nazvao je da pita kako su a nakon nekoliko minuta razgovora čuo je samo uzbuđen bratov glas «zasipa me» i muk i rušenje zidova. Jedna raketa pogodila je izravno Ivinu kuću. Zdrobili su ga srušeni zidovi koji su zatrpali i ulicu.

Uz trojicu poginulih i jednog teško ranjenog nešto lakše nastradalo je u tom napadu još desetero šibenčana. Neki su se zatekli na ulici, neki u svojim domovima — Renato Periša, David Stojčić, Josip, Kata i Ivo Lača, Vicko Mrša, Josip Kovlić, Tonka Kalauz i Josip Elez. Svi oni ovaj su put uspješno prešli granicu između života i smrti. A na toj granici šibenčani žive već više od dva mjeseca. Gledajući posljedice raketnih napada, razrušene zgrade i raskomadana tijela nedužnih civila pitaju se, čiji će kućni brod u sljedećem napadu biti izvučen i dokle će to trajati? Prebroditi taj nespo-kaj i stalni suaret sa smrću ono je što se svakodnevno postavlja pred šibenčane. Svjesni su toga i čelnici Županije šibenske, predstavnici policijske i vojne vlasti koji su odmah nakon napada održali zajednički hitan sastanak.

— Ovaj je napad do sada bio najbrutalniji i po svojim posljedicama naj-tragičniji, kazao je Paško Bubalo, šibenski župan i sam potresen tim događajima. Cilj neprijatelja je, kaže Bubalo, upravo stvoriti paniku, demoralizirati pučanstvo i njihovo nezadovoljstvo usmjeriti ka navodnoj nedjelotvornosti hrvatske vlasti. Zbog toga moraju sačuvati prisebnost, a vojne i civilne vlasti jedinstvene su u nastojanju da se pronađe najprihvatljivije rješenje i zaštite građani. Šibenski čelnici zatražili su i od predsjednika hrvatske Vlade, Nikice Valentića, da prosvjeduje kod najviših organa UNPROFOR-a zbog napada srpskih postrojbi na civile i civilne ciljeve u Šibeniku.

A vojni promatrači UNPROFOR-a redovito posilje svakog napada obila-ze mjesta na koja su padali razorni projektili. U bijelim uštrkanim odijelima, s rukama u džepovima i poput sante leda hladnim licima glumeći objektivne, neutralne bilježnike onoga što se događa. Bilo je tako i ovaj put. Obišli su šibenske ulice poprskane nevinom krvlju civila ali tek na inzistiranje okupljenih približili su se iskasapljenom tijelu Dragana Ognjenovića. Hoće li taj mučan prizor kojeg su bili prisiljeni gledati promijeniti nešto, hoće li ih pomaknuti ili će i dalje glumiti samo «mrtvozornike» kako su to u svom pismu — apelu upućenom bliskupima i skupljenima u Zagrebu upućeni, redovnici i redovnice iz Šibenika i šibenske biskupije koji gledajući što rade sile zla, traže da se nešto učinkovitije napravi kako bi se zaštitio Šibenik i civili u njemu ...

O CIVILNOJ ZAŠTITI I OKO NJE

SVE JE OSTALO NA SAMOPOMOĆI

S. Šoda

Šibenik nije očekivao nastavak rata pa se za njega nije ni pripremao. Vidljivo je to bilo po mnogo čemu. Primjerice, vrećama pijeskom neki važni punktovi u gradu zaštićeni su tek nakon nekoliko neprijateljskih napada (bolnica tek nakon raketiranja), mnoga skloništa bez temeljne zaštite su i danas, još prije dvadesetak dana razmišljalo se ozbiljno i o nastavku školske godine iako su meta četničkih projektila bile i škole. To da nismo očekivali tako brutalne napade pobunjenih Srba na civilne objekte mogla bi biti isprika u prvim mjesecima rata. U trećoj godini agresije na Hrvatsku takva su objašnjenja neprihvatljiva, a procjene temeljene na njima neozbiljne. Posljednja raketiranja Šibenika otkrila su brojne slabosti i propuste u organiziranosti civilne zaštite, djelovanje koje je ključno u ratnim uvjetima za život grada. Stoga neka pitanja traže odgovore prof. Šime Šode, načelnika Općinskog stožera civilne zaštite.

Š.L. — U ponedjeljak je u četničkom napadu srušeno nekoliko zgrada. Dogodilo se to i prošlog četvrtka. Na mjestima pogodnim projektlima na kojima su ostale ruševine nigdje nije bilo organiziranog djelovanja civilne zaštite. Jednog našeg poginulog sugrađanina iz ruševina su izvukli njegovi susjedi. Uza svu njihovu najbolju volju da uklone ruševinu i oslobode prolaz ulicom nedostajala im je mehanizacija. Osobno sam se u to uvjerila nekoliko minuta nakon napada. Zašto nije bilo organizirane akcije jedinica civilne zaštite? Čula sam da se slično dogodilo i na drugim pogodnim mjestima.

Š. ŠODA — Mi smo odavno, još prije rata for-

mirali stožere civilne zaštite po svim mjesnim zajednicama. Svi su oni dobili zadatke što u određenom trenutku moraju raditi. U početku domovinskog rata civilna zaštita je funkcionirala u punoj mjeri. Imali smo tada ekipe mladih sposobnih, stručnih ljudi. Kako se rat širio i ustrojavala Hrvatska vojska mnogi su otišli u njezine redove ili kao dragovoljci ili zato što su bili mobilizirani. Raspored u civilnoj zaštiti temeljio se na dobrovoljnosti budući da ljudi nisu imali jamstvo odnosno vojni raspored u civilnoj zaštiti. Tako se broj ljudi koji su ostali pri civilnoj zaštiti počeo smanjivati. Neke stvari su nas, mislim, i zavarale. Onog trenutka kada smo neprijatelja otjerali od Šibenskog mosta, iako je on ostao i dalje na dijelu teritorija naše općine, malo smo odahnuili, kao da smo mislili da više neće biti nekih velikih borbi i ljudi su se opustili. Skloništa smo uredili u velikoj mjeri. Kada se usporedi stanje prije rata i nakon toga mislim da smo puno napravili. Iako su sredstva za njihovo uređenje bila simbolična uredili smo na desetke skloništa.

Š.L. — Na skloništa ćemo se vratiti nešto kasnije. Zadržala bih se na raščišćavanju ruševina. Rekli ste da su vam praktički u jedinicama civilne zaštite ostali stariji ljudi. Ipak da li su posljednji napad bili opomena pa se ipak nešto poduzelo. Neizvjesno je naime da će napadi prestati.

Š. ŠODA — Tek prema novom zakonu pripadnici civilne zaštite izjednačeni su s pripadnicima vojnih postrojba. Ali da bi bili izjednačeni moraju biti mobilizirani. Međutim, svi oni znaju da je njihova građanska dužnost odavati se kada je potrebno. Moram reći da je ljudska svijest u posljednjim slučajevima u Šibeniku zatajila.

Š.L. — Rekla bih da je ljudska svijest i soli-

darnost susjeda bila izuzetna, a zatajili su neki drugi. Primjerice, kada su susjedi željeli pronaći kamion da bi se odveo raskopani materijal nisu ga mogli nigdje naći. Imate silnu želju nešto napraviti, pomoći ali nemate za to mogućnosti.

Š. Šoda — Sva poduzeća u svojim ratnim planovima imaju razrađene zadatke što u takvim okolnostima trebaju raditi. Tako je i s komunalnim poduzećima. Oni su dužni odmah reagirati, doći na mjesto događaja, raščišćavati ruševine i tako dalje. Mi možemo jedino mobilizirati jedinice civilne zaštite i to smo napravili prije dva dana. Naši ljudi idu od kuće do kuće i rade.

Š.L. — Zašto ste na mobilizaciju čekali tako dugo?

Š. Šoda — U takav položaj dovela nas je besparica. Davno smo signalizirali da se u civilnoj zaštiti mora nešto radikalnije promijeniti, da se ne možemo oslanjati više na čisti volontizam i amaterizam. Čovjeku koji ide raščišćavati ruševinu nitko ne može ništa jamčiti ako nije mobiliziran kao hrvatski vojnik. Kada je on pokriven mobilizacijskim pozivom u slučaju nesreće njegova obitelj ostvaruje sva prava kao da je pripadnik postrojba Hrvatske vojske. Mi smo davno ukazivali na činjenicu da na takav način mora funkcionirati civilna zaštita.

Š.L. — Tko je bio dužan osigurati sredstva za mobilizirane jedinice civilne zaštite?

Š. Šoda — Ta sredstva treba osigurati izvršno vijeće budući da je civilna zaštita organ izvršnog vijeća.

Š.L. — Da li vam je poznato zašto se nije našao novac?

Š. Šoda — Jednostavno, budžet je iscrpljen. I dosad uložena sredstva premašila su daleko planirane iznose. Moralo se, nažalost, sve skupa

dogoditi da bi se shvatilo da je bez obzira na novac potrebno mobilizirati ljude.

Š.L. — Spomenuli ste skloništa. U prvom dijelu rata Šibenik je, kada je riječ o skloništim, položio ispit. Međutim, nakon razdoblja lažnog sedmomjesečnog mira, na skloništa se zaboravilo. Stječe se dojam, da osim skloništa osnovne namjene, a takvih je u Šibeniku malo, na ostalim lokacijama koje služe toj svrsi nisu poduzete mjere za njihovu zaštitu. Mnoga među tim skloništim nemaju ni vreće s pijeskom. Zašto?

Š. Šoda — Opet se moram vratiti na rujnu 91. kada su sva skloništa bila opremljena i zaštićena vrećama s pijeskom. Međutim, nakon toga je prevladalo mišljenje da rata više neće biti. Kako su mnoge vreće s pijeskom popucale izvršno vijeće je donijelo odluku da treba očistiti grad pa sve rase vreće treba pokupiti. Dogodilo se međutim i to da su pokupljene i one vreće koje su mogle još poslužiti. I sada smo morali ponovo nabavljati nove vreće. Ali i tu imamo financijskih problema.

Š.L. — Da li vam je poznato koliki je iznos potreban za zaštitu skloništa? Čula sam da se barata s brojkom od 70.000 njemačkih maraka.

Š. Šoda — Tako negdje. To bi bilo dovoljno za zaštitu skloništa. Ali nije problem samo zaštita već i njihovo uređenje, a za to su potrebna daleko veća sredstva. Neka skloništa nemoguće je urediti tako da se u njima može boraviti 24 sata dnevno bez obzira na to koliko u njih uložili. U ovom trenutku sa ovako slabim gospodarstvom nemoguće je osigurati tolika sredstva.

Š.L. — Kada se zna u što se sve novci iz državne blagajne troše onda 70.000 maraka za zaštitu skloništa nije neka svota.

Š. Šoda — Najskuplji je ljudski život i mislim da bi se morala naći sredstva da se naše pučanstvo što bolje zaštiti.

NEKI ČUDNI VOJNICI

NA PRVOJ LINIJI BOJIŠTA BEZ ORUŽJA

Samo oni koji su oćutili iznenadne četničke udare, život pod neprestanom općom opasnošću uz svakotrenutni oprez i neizvjesnost iščekivanja sljedećeg dana, a Šibenčani su imali nesreću sve to vrlo dobro upoznati, znaju koliko je u takvim okolnostima značajno funkcioniranje vitalnih službi u gradu. Iako mnogi smatraju da su općinske vlasti mogle pokazati više brige za organizaciju civilnog života neke svijetle točke zaslužuju posebnu pozornost. Kada je riječ o opskrbi električnom energijom Šibenik je u dvogodišnjoj ratnoj nevolji za razliku od nekih drugih gradova u sličnom položaju imao sreće, ali prije toga reklo bi se pameti. Šibenska «Elektra» položila je s najvišom ocjenom sve ratne ispite. Podatak da je gradsko područje od 16. rujna 1991., kada je prvi put bila oglašena zračna opasnost, do danas bez struje, uslijed neprijateljskih napada najduže bilo svega 22 sata dovoljno govori sam za sebe. Prekid se dogodio za vrijeme rujanske bitke 1991. nakon

raketiranja trafostanice u Bilicama, ključnog elektroenergetskog objekta za opskrbu električnom energijom šibenskog područja. Unatoč kasnijim granatiranjima i raketiranjima učestalim tijekom ožujka i travnja ove godine svi kvarovi otklanjali su se u najbržem mogućem roku. Zasluga je to prije svega 85-orice ljudi u službi održavanja HE-P-a u DP «Elektra» Šibenik. Upravitelj pogona održavanja, diplomirani inženjer elektrotehnike Nenad Bubić, nikad u razgovoru ne propušta dodati «i 15-orice kolega iz drniškog pogona». Opća opasnost za njih nije nikad oglašena budući da su na raspolaganju 24 sata dnevno. Iako ne nose oruž-

je mnogima među njima od početka rata radno mjesto je prva linija fronte. Šibenski pogon održava naime sva elektropostrojba i objekte na području bivše šibenske općine, stankovačkom području odakle se često pomaže susjednoj biogradskoj općini i na oslobođenom dijelu drniške općine. Zbog toga su bez obzira na četničke izazove ili napade «Elektrini» radnici iz službe održavanja svakodnevno na potezu od Skradina do Dubravica, na Miljevcima, Moseću i Unešiću. Otkako su učestala agresorska razaranja povećao se broj intervencija u gradu. Nikad se, međutim, nije dogodilo da kvart na koji su pali projektili duže vrijeme ostane bez

Inženjer Nenad Bubić, upravitelj je pogona održavanja u DP «Elektra» Šibenik. Najčešće je među prvima bio na mjestu granatiranja i raketiranja. Njegovi ljudi kažu da im je u najtežim trenucima bio uvijek najjača potpora

struje. Na teren se, kažu izlazi odmah, neposredno nakon napada i to bez poziva. Tako je bilo i u ponedjeljak, 19. travnja, nakon jednog od najsilovitijih četničkih napada na grad. Do prekida dovoda električne energije došlo je na čak sedam mjesta u gradu. «Ognjevi» su ispaljeni na Šibenik u 14 sati i 35 minuta, a već u 19 sati sve što je oštećeno i porušeno bilo je «pod naponom». «STRUJE MORA BITI», to je zlatno pravilo u «Elektrinu» pogonu održavanja.

U trenucima intervencije na strah se ne misli. Inženjer Bubić, koji je često sa svojim ekipama prvi na mjestu granatiranja ili raketiranja kaže da se i sam ponekad pita: «Što te ljude tjera da unatoč visokom riziku i opasnosti hladnokrvno odrade svoj posao?»

Vjerujem, kaže on, da je to ono što nas svih drži u najtežim trenucima, a to je ljubav prema Hrvatskoj. Služba održavanja u «Elektri» je organizirana i pripremljena za sve, pa i za ratne prilike, još 1990. godine. «Mi, u «Elektri» shvatili smo da ništa neće ići preko noći i da moramo ustrajati. Ni kuću ne možete sagraditi, osim sistemom ključ u ruke, za vrijeme kraće od pet godina, a kamoli državu. Zbog toga moramo biti strpljivi. U «Elektri» smo to tako shvatili od samog početka. Upravo zbog toga ništa nas ne može izbaciti iz ravnoteže.»

NE DAMO IM GUŠTA

Izlazak na samu liniju bojišnice u skradinskom zaleđu nakon dvije godine ratovanja za «Elektrinu» službu održavanja rutinska je stvar. Grupa koja operira na tim terenima nije, međutim, tek tako dobila naziv «jeziva». Vodi je poslovođa Joso Smolić, inače Skradinjanin. S ponosom ističe da je Skradin jedino mjesto u Dalmaciji koje je stalno imalo struju iako je zapravo prva linija fronte.

Svaki je odlazak na teren neizvjesna avantura. Između Skradina i Dubravica bojište je i u vrijeme zatišja aktivno. «Četnici smo ne samo na dometu nego i u vidnom polju», kaže Smolić. «Dosađ je na sreću sve završilo bez tragičnih posljedica iako je bilo gadnih situacija u kojima se munjevito brzina spuštalo niza stup

i tražilo bilo kakav zaklon. Radilo se i noću samo da bi i to područje imalo struju. Nerijetko se smrti bježalo za diaku.» Tako je bilo priča Smolić i nedavno, 13. ožujka ujutro, u Dubravici. Prema svim informacijama na fronti je bilo mirno. Bila je takva tišina da se ni tica nije čula. Pripremali smo se započeti posao. Nismo čuli ni ispaljenje ni fjujk. Jednostavno nas je detonacija «zableušila». Granata je pala dvadesetak metara od nas. Imali smo sriču što je pala u uzorani vinograd a ne na asfalt jer u tom slučaju vjerojatno ne bismo danas razgovarali. Otišli smo nakon toga onako u šoku u grad, ali nakon informacije da se situacija smirila vratili smo se natrag sa inženjerom Bubićem i otklonili kvar. Kasnije smo saznali da je

tog dana na tom dijelu stvarno pala samo jedna granata. Pretpostavljamo da je bila upućena upravo nama. Četnici su nas vidjeli i opalili, kaže Joso Smolić. On je dokaz da hrabre krasi još jedna vrлина.

«U tim opasnim i vrlo riskantnim situacijama kada moramo biti maksimalno koncentrirani uspijevamo se međusobno zezati, čak se šaliti jedan na račun drugoga. I to je ono, taj duh, što nas drži», kaže Smolić.

Nekome će se učiniti da je svakodnevno popravljane električnih vodova na skradinskoj fronti Sizifov posao budući da četnici najčešće ono što se danas popravi sutra poruše. Joso Smolić i njegovi kolege misle drukčije: «Ne mogu oni srušiti koliko mi možemo popraviti. Nedamo im gušta. Eto, baš im nedamo gušta.» Još kad netko kaže da supermeni žive samo u stripovima.

ČOVJEK NE RAZMIŠLJA

Ni jedan neprijateljski «oganj» i «orkan» nije u gradu uspio onesposobiti električne kablove tako da se ne bi mogli vrlo brzo «okrpiti». A u posljednjim razaranja srušeno ih je dosta. Padale su, kaže Danijel Grubišić-Rovilo, poslovođa grupe grad, čak i željezne konzole iz zidova na kojima su bile kompletne linije. Sreća je što imamo dosta rezervnog materijala u radionici. Da nije tako vjerojatno bi ljudi struju čekali nekoliko dana. Čim čujemo da je nešto palo na grad, i bez dajave izlazimo vani. Svatko uzme svoj dio posla i kreće. Dok se radi uopće ne razmišljamo o onomu što se dogodilo. Kasnije kad shvatimo što se sve moglo dogoditi čovjek padne. Ali kad je ponovo potrebno intervenirati počinjemo sve ispočetka. Opet je to ista procedura.

VRAĆAMO
SE MI U
DRNIŠ!

POVRATAK U DRNIŠ - KADA

I KAKO?

Tko i kako živi na okupiranom dijelu drniške općine? Kakvo je danas stanje u okupiranom Drnišu i okolnim selima? Kada, kako i kako će se vratiti Drnišani? Da li je moguć suživot? »Vratit ćemo se (uskoro), jer to je naša zemlja, tamo su naši opustošeni i razrušeni domovi...« govoreli su Drnišani prije više od godinu dana za »Šibenski list«. Isto govore i danas. Devetnaest mjeseci nakon pada i okupacije grada i trećine nekadašnje drniške općine! Isto toliko vremena življenja u prognanstvu!

Avetinjski ili »četnički« grad?

»DRNIŠ je mrtav grad. Najviše je stradalo središte, od Čikolskog mosta do zgrade GIRK-Kaluna. Kada sam prvi i jedini put nakon okupacije, kao predstavnik vlasti bio u Drnišu (27. rujna 1991. godine), vidio sam četiri stanovnika. Prizori su bili užasni i još uvijek me prate kao mora...« izjavio je za ovaj list u travnju prošle godine tadašnji i (još uvijek) današnji predsjednik Izvršnog vijeća SO Drniš, Ante Matić. Tada, nakon okupacije, na drniškom području ostalo je

krétnih pokušaja za povratak, bilo je nekoliko... Prema Wanceovu planu, Drnišani su (kako smo mi Hrvati shvatili i prihvatili plan) već trebali biti VRACENI na svoja ognjišta. Ali, dogodilo se i događa se nešto posve drugačije...

Cilj — etničko čišćenje!

DRNIŠ je danas, prema informacijama koje do nas dolaze (iz pouzdanih izvora) isključivo etnički čist grad! ZAŠTO? Iz jednostavnog razloga! Jer, ono HRVATA što se danas u tom gradu nalazi (oko 150) zapravo je u KONCENTRACIJSKOM LOGORU, a ne gradu! U međuvremenu, grad su naselili SRBI iz Bosne, skradinskog zaleđa, Obrovca, Benkovca... Zadra i ostalih »UGROŽENIH« srpskih mjesta...

»Boli ih što nemaju vode...« rekli su nam za vrijeme posjeta hrvatskim postrojbama na izvoru Čikole! Inače, u sam grad bi naselili još više Srba...

Nije čudo i nije naodmet navesti da su se ove žime vodile žestoke bitke za izvor ČIKOLE! Hrvatski vojnici, domobranci, uglavnom iz

Krajem devedeset i druge čekali su u Žitnici ili Pakovu Selu (svejedno) na razmjenu obiteljskih poruka i paketa... Mjesecima toga više nema. Imaju li njihovi (na)bližnji što jesti? Gdje su i da li su uopće živi? Ne znaju...

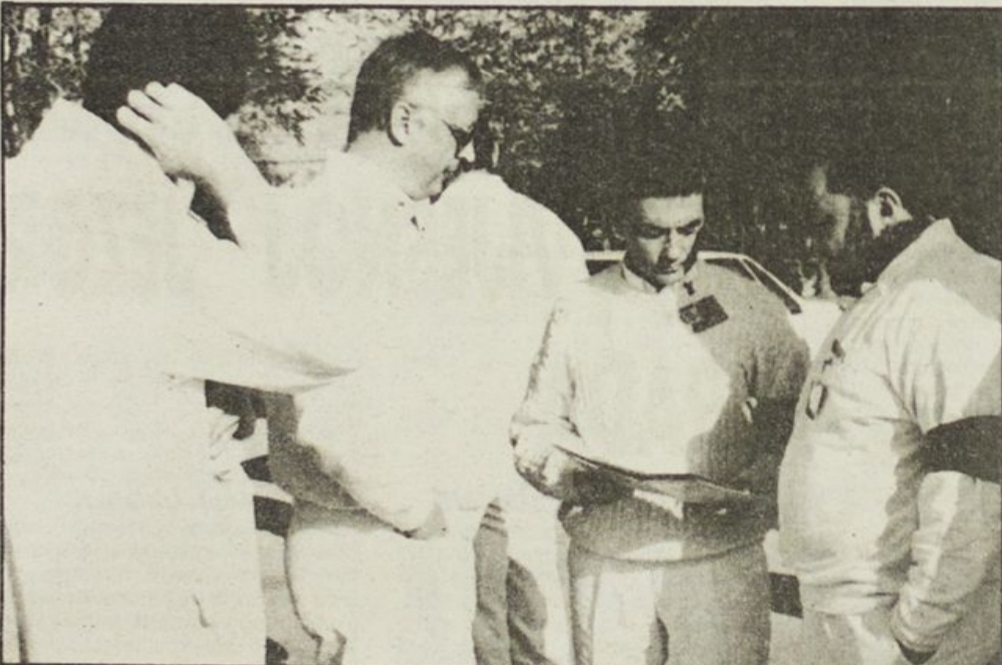
Mirlović Polja nisu dozvolili da do vode dođu... »ČEJE«.

Nažalost, prominsko područje, s kojeg je od vremena okupacije dvadeset i prve dolazilo najmanje informacija, posljednjih mjeseci dolaze vijesti o potpunom etni-

kom čišćenju tog prostora od Hrvata. Ostalo ih je tek nekoliko... Slično je, zapravo, istovjetno stanje i na području okupiranih sela u Petrovu Polju.

Na okupiranom drniškom prostoru danas je oko osam stotina

ru jug, kada je riječ o civilnim pitanjima. Dželalija upozorava ne samo na stanje, već i na činjenicu da snage UN-a nisu obavile i ne obavljaju svoju zadaću. Uništavanje hrvatske imovine i kulture na zaposjednutom dijelu drniške općine

Ove godine, devedeset i treće, »bijelci« nisu viđeni u Unešiću... Sve rjeđe ćete ih susresti u »ružičastoj« zoni. NJE i NJIH, naprosto NEMA! Posljednji put su, u ovom području viđeni krajem prošle godine. S rukama u džepovima ili na glavi. NEMOCNE!

živjeti oko 2000 Hrvata. U samom gradu Drnišu, koji je prije nametnutog nam rata imao 4600 stanovnika, prema popisu agresorskih snaga ostala je 381 osoba hrvatske nacionalnosti. Tako je bilo u prvim mjesecima devedeset i druge godine. Tamošnji Srbi, okupatori, »organizirali« su život u gradu i okolnim »mestima« prema tadašnjem receptu i, vjerojatno, uputama nadležnih.

»Vraćamo se — milom ili silom«, izrekao je, uz ostalo, u razgovoru vođenom prije godinu dana gradonačelnik Drniša, Josip Odak. Dogodio se, naime, u međuvremenu i Wanceovenov plan.

Dogodilo se podosta toga! Došlo je, uz ostalo, da zastoja i potpunog prekida u pregovorima s protivničkom (okupatorskom) stranom. Ništa se, više od šest mjeseci ne održava u tom smislu, pod pokroviteljstvom i »blagoslovom« EZ promatrača, te predstavnika UNPROFOR-a.

U međuvremenu, za ovih proteklih devetnaest mjeseci, drniško područje osim što je okupirano od (po najnovijem) strane srpskih pobunjenika, postalo je i »ružičastom« zonom. Nade i vjere, te kon-

15. listopada 1992. godine Drnišani su se odlučili na pokušaj povratka u rodni grad i kraj... Sve se »završilo« na ničijoj zemlji... Između Pakova Sela i Žitnica. Vratili su se u svoje prognaničke sobe. Ne bez razloga, jer... »osim četničkih cijevi nadomak Stare ceste« pokušaj povratka nitko im (snage UN-a) nije mogao osigurati...

Mauzolej Ivana Meštrovića u Otavcima je, posebno za stote obljetnice rođenja tog velikana hrvatske umjetnosti i kipara svjetskog glasa, bio posvećen. Tako je bilo osamdeset i treće. Prema neslužbenim informacijama, saznajemo da su srpski pobunjenici (četnici) otavičku Glavicu i mauzolej pretvorili u jako uporište...

žitelja hrvatske nacionalnosti. Njihova sudbina je, nažalost, neizvjesna. Drniške općinske vlasti čine sve kako bi spasile i zaštitile živote preostalih Hrvata na zaposjednutom dijelu drniške općine. Od brojnih pisanja, traženja odgovora i izvršenja zadaća snaga UN-a koje u ovom sektoru zbog toga i jesu jest i ono Ante Dželalije, saborskog zastupnika i prognanika, čija je kuća do temelja uništena...

U pismu Cedericu Thornberryju, odgovornom za stanje u sektoru

i dalje se nastavlja. Zločini su postali svakodnevnim pojavom. Stoga, među ostalim, od njega traži i očekuje da će »posjetiti Drniš i od terora zaštititi preostale Hrvate. U ime pravde, istine i u ime ljudskosti i morala. Možda i stoga da Vas sutra, kad se vratite u svoju domovinu, ne bi budili krikovi zaklanih, pobijenih i poniženih«, stoji na kraju pisma, na koje Ante Dželalija još uvijek čeka posve konkretan odgovor Cederica Thornberryja. Što li će Thornberry u odgovoru napisati?

Miran san, zasigurno, nemaju drniški medicinari koji u svakom trenutku, na svaki, vojni ili civilni poziv, odlaze na teren. HITNO JE! Glasila je poruka!

UVODNA NAPOMENA

ČETNIČKI NASRTAJI NA SPOMENIČKU BAŠTINU

Od rujanskog rata pa sve do ovih posljednjih nasrtaja na Šibenik dobrano je stradavala (a bogme i stradala) spomenična kulturna baština. Popis narušenih objekata što ga donosimo u sklopu ovog (ne)namjernog osvrtu ponajbolje kazuje svjedočanstvo da su četničko-srpski (a nešto ranije esembeovski) kulturomrzitelji sasvim svjesno i posve namjerno gađali gotovo devedeset i pet posto srušenih ili dobrano oštećenih spomenika. Štetu je, kako je to rekao agilni Josip Cuzela, ravnatelj Općinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture, teško procijeniti u iznosima, dinarima ili markama svejedno. To dobrano i zarad činjenice što — bar za neke objekte — još uvijek nije do kraja razlučeno kako će se, to jest na koji način štete otklanjati. Isto je tako, ako se hoće biti stručan i objektiv, dosta teško zapravo — nemoguće) kazati da je, recimo, kulturna baština Šibenika stradala u tom i tom postotku, ali da su štete goleme to je posve jasno. I mnoge su stvari vidljive. I prostim okom, dakako, vidljive su »rane« na sakralnim objektima Sv. Vida, Gospe Srimske ili ona »glasovita« rupa na katedrali, ali narušavanja su u gotovo svim slučajevima znatno veća od onoga što je laičkom (a ponekad na prvi zagled i stručnjačkom!) oku vidljivo i prepoznatljivo. Eto, kad se sagledava izvana, s Poljane, onda bi se, danas, namjernik mogao priupitati — a gdje je to narušena (i kako) zgrada Narodnog kazališta. Jer su, to se već sada dobro zna, oštećenja velika baš u onim, hajd' mo to tako nazvati segmentima koji se »ne vide«. Tako otprilike stoje stvari i sa štetama na kupoli katedrale. Treba se prisjetiti da je naš poznati arheolog, Zlatko Gunjača, svojedobno, recimo to tako, sasvim lijepo demantirao ono što normalno čovječje oko vidi na rupi (i oko nje) učinjenoj pancirnim zrnom: »Pogotkom s južne strane probijena je četvrta ploča vijenca, a peta i šesta su oštećene ljuskastim lomovima. Pojedini dijelovi na petoj i šestoj ploči s unutarnje strane nisu do kraja odlomljeni, već vise i prijete urušavanjem.« Navedeno spominjemo samo zbog toga da bismo barem donekle ilustrirali kako je, sve do onog trenutka kad počnu radovi na obnovi, zapravo podosta teško (a opreznom stručnjaku bogme i nije preporučljivo) ustvrditi sva narušavanja, pa prema tome i iznos novca što će ga trebati utrošiti za obnovu, rekonstrukciju i tome slično. Bilo kako bilo, sasvim je jasno (dostatno se sjetiti potonjeg četničkog nasrta na crkvu sv. Martina) da su na području Županije šibenske (a što će tek biti kad se sagledaju oštećenja na privremeno okupiranom drniškom području!) mrzitelji uljudbe i svega što je hrvatsko sasvim namjerice i ciljano načinili, da se tako izrazimo, pravi zlotvorski »rusvaj« u stoljetnu baštinu. Sasvim porušene ili oštećene crkve, nasrtaji na vrijedne i diljem Europe zhnane tzv. profane spomenike kulture bogme, da jest hotimičan udar na samo opstojno srce drevnog Krešimirova grada, bio je to cilj (a, nažalost, još je aktualan!) da se uništi memorija naroda koji u svojoj dugoj povijesti ama baš nikad nije tražio tuđe, niti je nasrtao na prostore koji nisu njegovi. Ali će Šibenčani, uz pomoć Države Hrvatske, sve svoje »spomenične rane sanirati« i iskazati ih u starom sjaju i pravoj veličnosti. U to, uistinu, ne treba sumnjati.

ČINJENICE

OŠTEĆENJA SPOMENIKA KULTURE NA PODRUČJU ŽUPANIJE ŠIBENSKE

CRKVA GOSPE OD GRIBLJE

Crkva Gospe od Griblje nalazi se u Donjem Polju. Registrirani je spomenik kulture prve kategorije. Građena je u prijelaznom romaničko-gotičkom slogu, 14-15. stoljeće. Crkva je bila nedavno obnovljena konezrvatorskom intervencijom. Tijekom napada oštećena joj je južna fasada, pogotovo gotički luk vrata koji je nedavno postavljen. Oštećenja su uočljiva i na zapadnoj fasadi gdje je oštećen vezni kamen vrata. Oštećenja su vidljiva i na krovu objekta.

CRKVA SV. VIDA

Crkva Crkva se nalazi u Razorima. Registrirani je spomenik kulture prve kategorije. Građena je u romaničko-gotičkom slogu. Nedavno je obnovljena. Tenkovska granata joj je odvalila dio bočnog zida s južne strane i krov. Kako je crkva bila nasvođena gotičkim svodom probijen joj je i svod.

CRKVA GOSPE SRIMSKE

Registrirani je spomenik kulture prve kategorije. Nalazi se u Srimskom polju. Građena je u romaničkom stilu. U apsidalnom dijelu crkve čuvena je freska. Tenkovskom granatom je pogodena južna fasada crkve iznad romaničkih vrata. Tom prilikom je probijen svod objekta i oštećeni su pragovi vrata.

CRKVA SV. IVANA

Crkva sv. Ivana nalazi se u Konjevratima. Spomenik je kulture. Građena je u 19. stoljeću. Rekonstruirana je 1878. godine. Pogodena je sa više projektila. Na crkvi je nekoliko rupa, a uništen je i interijer objekta.

CRKVA SV. NIKOLE

Crkva sv. Nikole nalazi se u Plastovu. Ima romaničke odlike, ali je u kasnijim vremenima obnovljena. Registrirani je spomenik kulture. Početkom rujna 1991. godine crkva je pogodena u krov koji je teško oštećen. Crkva se nalazi na privremeno zaposjednutom prostoru pa se o kasnijim eventualnim oštećenjima ne može sasvim sigurno ništa kazati.

CRKVA SV. KATE

Crkva sv. Kate nalazi se u Dubravica-ma. Registrirani je spomenik kulture.

Građena je u 17. stoljeću. Tenkovskom granatom je pogodena u krovni vijenac.

CRKVA GOSPE OD KARMENA

Crkva Gospe od Karmena nalazi se na brdu Okit iznad Vodica. Crkva je ponovno izgrađena nakon drugog svjetskog rata kada je bila srušena. U ovom ratu je opet gađana i gotovo potpuno srušena.

CRKVA SV. BARTULA

Crkva sv. Bartula nalazi se u Ždrapnju. Objekt je iz 15. stoljeća, a nalazi se na lokalitetu koji je veoma značajan za hrvatsku nacionalnu arheologiju. Prema dojavama crkva je u potpunosti srušena, ali je u tzv. ratnoj zoni pa trenutno nije dostupna.

CRKVA PORODENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

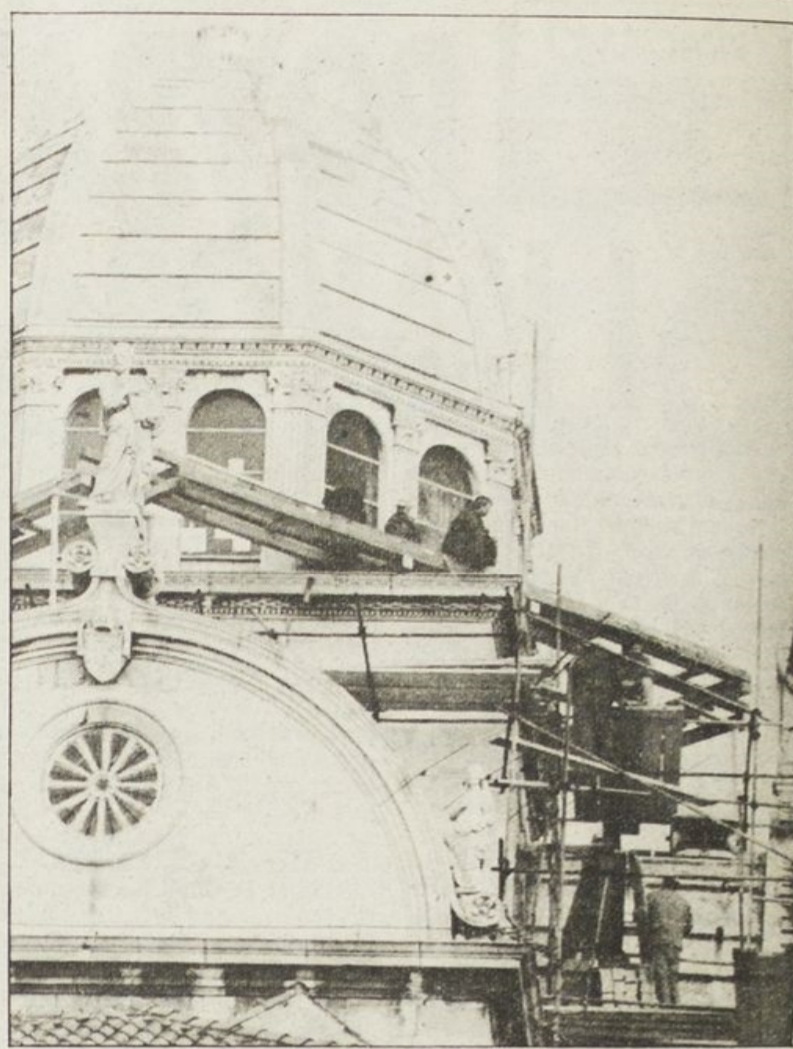
Crkva je građena u drugoj polovici 18. stoljeća. Registrirani je spomenik kulture. Oštećenja su uočljiva na zapadnoj fasadi, te na kipovima koji se nalaze u pročelnim nišama. Oštećena je i južna fasada. U siječnju 1992. godine crkva je pogodena po sredini krova minobacačkim projektilom kalibra 120 mm. Znatno je oštećena krovna konstrukcija, probijen strop na kojem je bila plafonska slika koja je potpuno uništena. U unutrašnjosti crkve je oštećen i inventar, a posebno slike A. Zuccara »Krist na maslinskoj gori« i »Navještenje«. Rasprskavanje mine izazvalo je oštećenja i na zidovima crkve. Od jake detonacije oštećene su freske u prezbiterijalnom dijelu crkve. Ima i drugih grastičnih narušavanja.

OŠTEĆENJA DRUGIH CRKAVA

Crkva Svih Svetih nalazi se u selu Krković i prema saznanjima dobrano je oštećena, jednako kao i crkva sv. Marka u Sonkoviću. Narušeno je i crkveno zdanje sv. Juraj u Dragišćima, ali ni taj objekt, kao ni dva ranije spomenuta, nisu dostupni jer su trenutno zaposjednuti okupatorskim snagama. Crkva u Rupama, sv. Juraj, je, prema dojavama, zapaljena, a crkva sv. Ante u Vačanima je dobrano oštećena. Oštećena je i crkva sv. Spiridona u Skradinu.

Iako je crkva sv. Martina uništena, raspelo je ostalo nedirnuto. Ljubi li nas razapeti Krist svijet podjednako?

Kamenoj kupoli katedrale, simbolu Šibenika, trebalo je zaliječiti ranu

SAZNAJNA

RATNE ŠTETE NA SPOMENICIMA KULTURE U POVIJESNOJ JEZGRI GRADA

granata je oštetila dio podzida tvrđave sa svjerezapadne strane. I crkva sv. Ane je registrirani spomenik kulture. Građena je u 17. stoljeću. Evidentan je pogodak u krov, a u unutrašnjosti crkve je došlo do velikih oštećenja.

MALA LOGGIA

Mala loggia je renesansni prostor i kao takva je registrirani spomenik kulture. Rasprskavanjem mine koja je pala na katedralni trg oštećeni su kameni elementi loggie i žbuka. Jedna krhotina je pogodila i baroknu fresku u prostoru loggie.

PALAČA

ŠIŽGORIĆ-GALBIJANI

Palača Šižgorić-Galbijani je kompleks kuća koji je nastajao od 14. ili 15. stoljeća pa do naših dana. Registrirani je spomenik kulture. Na kompleksu se posebno ističu gotički portali, ostaci gotičkih prozora, atrij i loggia. Upravo ova loggia je doživjela znatna oštećenja, a prijetilo joj je i rušenje.

BRATIMSKA DVORANA NOVE CRKVE

Bratimska dvorana je gotička građevina iz 15. stoljeća. Spomenik je kulture prve kategorije. U atriju dvorane (uz zvonik Nove crkve) stoji reljef, rad Nikole Fiorentinca. Mina je udarila u krov dvorane i urušila ga.

ZGRADA KAZALIŠTA

Kazališna zgrada je registrirani spomenik kulture. Građena je u drugoj polovini 19. stoljeća. Udarcem granate je urušen dio krova i atike sa istočne strane.

GROBLJE sv. ANE

Groblje sv. Ane registrirani je spomenik kulture. Građeno je u prvoj polovini 19. stoljeća. U napadu zrakoplova pogodeno je samo groblje i uništeno je više grobnica.

CRKVA SV. IVANA

Crkva je registrirani spomenik kulture. Građena je gotički sa kasnijim renesansnim i baroknim predgrađnjama i nadograđnjama. Na crkvi su radili i majstori Nikola Fiorentinac i Ivan Pribislavić. Oštećenja su uočljiva na kasnobaroknome zvoniku i na kamenoj profilaciji prvoga kata.

KATEDRALA sv. JAKOVA

Katedrala sv. Jakova registrirani je spomenik nulte kategorije. Jedno od najznačajnijih graditeljskih ostvarenja na istočnom dijelu Jadrana. Dio svjetske baštine. Pogodena je najprije šrapnelima mina, koje su doletjele na katedralni trg kada je oštećena sjeverna fasada objekta i probijene vratnice rad kipara Grga Antunca. U napadu sljedećeg dana pogodena je kupola katedrale pancirnim zrnom od 40 milimetara. Na kupoli je uočena rupa promjera 30 centimetara, rebra su vidno oštećena, prozori i pilastri kupole također. Na južnome apsidalnom dijelu oštećen je rozeton. Vidljiva su i oštećenja na skulpturi sv. Mihovila, koja se nalazi na transeptu katedrale.

CRKVA I SAMOSTAN sv. FRANE

Crkva je gotička građevina iz 14. stoljeća. Registrirani je spomenik kulture prve kategorije. Oštećenja su evidentna na krovu objekta. Samostan sv. Frane također je spomenik prve kategorije. U samostanu se nalazi vrijedna biblioteka i niz umjetnina. Oštećenja su evidentirana na krovu objekta i na južnoj fasadi.

GRADSKA VIJEĆNICA

Gradska vijećnica je objekt građen u 16. stoljeću. Tijekom drugog svjetskog rata doživjela je razaranja. Pedesetih godina je obnovljena faksimilskom metodom prema projektima arhitekta Harolda Bilinića. U minobacačkom napadu kada su mine pale na katedralni trg, znatno je oštećena kamena fasada zgrade. Stradali su ili su znatno oštećeni gotovo svi nosivi stupovi. Oštećena su i bočna stubišta, a na Vijećnici su potpuno stradala i sva stakla na fasadama.

TVRĐAVA sv. MIHOVILA I CRKVA sv. ANE

Tvrđava sv. Mihovila spomenik je kulture prve kategorije. Tenkovska

KRONIKA

Prošli je četvrtak bio posljednji dan za podnošenje poreznih prijava iz ukupnog prihoda građana za prvo tromjesečje ove godine. U općinsku upravu društvenih prihoda, stiglo je, međutim, do tog dana svega tridesetak prijavi, a prema određenim pokazateljima, trebalo ih je stići više od 200. U Upravi prihoda tako mali broj pristiglih prijavi obrazlažu čestim uzbunama, pa je zbog toga i rok za podnošenje prijavi produžen. Inače, kazne za neprijavlivanje ukupnog prihoda građana, prema novom zakonu prilično su visoke, i iznose od 100 do 500 njemačkih maraka, u dinarskoj protuvrijednosti na dan isplate.

Potpisivanje ugovora između Tvornice lakih metala i tvrtke METALURG HANDELL iz bivše istočne Njemačke, kojim je trebala biti utvrđena visina i oblik nadoknade štete, što ju je ta njemačka tvrtka trebala isplatiti TLM-u, odgođena je za sljedeći tjedan. Prema riječima Zdravka Petkovića, direktora holdinga TLM još u srpnju 1990. godine njemački partner je raskinuo ugovor o isporuci 45 tisuća tona primarnog aluminijskog materijala. Kako je ugovor vrijedio do kraja veljače 1995. godine, njegovim raskidom neće biti isporučeno čak 211 tisuća tona primarnog aluminijskog materijala. Time je TLM-u nanosena velika šteta, pa bi se potpisivanjem novog ugovora s METALURG — HANDELL-OM trebala utvrditi visina i način nadoknade nastale štete.

Odlukom Republičkog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja, od 1. veljače ove godine, mirovine u Hrvatskoj povećavaju se za 26,1 posto, a od 1. ožujka još 22,7 posto na temelju odluke o usklađivanju mirovina i drugih primanja. Tako će mirovine za travanj biti ukupno veće za 54,73 posto, a umirovljenici će s tako povećanim mirovinama dobiti i pripadajuće razlike za veljaču i ožujak. Uz to, svi će umirovljenici s tom mirovinom dobiti i jednokratnu novčanu pomoć, takozvani K-15 koji za ovu godinu iznosi 19.600 dinara. Sva ta prava ostvarit će, kako korisnici radničkih, tako i korisnici vojnih mirovina. Najviša mirovina od 1. ožujka iznosi 391.471, a minimalna 115.142 HRD u punom iznosu. Granična svota najnižeg mirovinskog primanja od 1. ožujka je 63.334, a doplatka za pomoć i njegu 41.853 HRD.

Električna energija za domaćinstvo od utorka je skuplja za čak 80 posto. Sukladno s tim, kad je riječ o dvotarifnom broju, cijene više tarife iznosi 85, dok je cijena srednje tarife 35 dinara po kilovatu. Nova je cijena i obradunske snage a iznosi 1534 dinara po kilovatu i vrijedi kako za jednotarifno tako i za dvotarifno brojele. U te nove cijene struje uračunato je 15 posto poraza na promet i 3 dinara po kilovatsatu za sanaciju gubitka HEP-a.

Ministar pravosuđa, Ivica Crnić, boravio je u srijedu u Šibeniku, u posjetu Okružnom sudu u Šibeniku. Nositelj sudbene vlasti upoznao je s prijedlozima Zakona o državnom sudbenom vijeću te Zakona o sudovima. Zakon o državnom sudbenom vijeću, rekao je Crnić, hitno mijenja položaj sudaca. Uvodi se, naime, Institut stalnosti sudačke funkcije, odnosno načelo nezavisnosti. Uz to, imenovanje sudaca, seli se iz sfere politike u sferu struke. U ovom trenutku, međutim, nejasan je položaj sudaca za prekršaje. Ministarstvo pravosuđa, naglasio je Crnić, intenzivno radi na novom zakonu o sudovima, kojim bi se trebalo urediti ustrojstvo sudova. Sudbena vlast u Hrvatskoj, dosad je pokazala da je spremna učiniti sve da Hrvatska postane apsolutno pravna država.

PROSVJED HRVATSKOJ JAVNOSTI, HRVATSKOJ VLADI, PREDSEDNIKU REPUBLIKE HRVATSKE I SVJETSKOJ JAVNOSTI

ZAŠTO ŽRTVE?

Pišemo ovaj prosvjed jer ne možemo biti mirni, dok su naše majke, očevi, braća i sestre, rodbina, prijatelji izloženi zločinačkoj agresiji srbočetnika na naš dragi šibenski kraj, a isto važi i za svaki pedelj hrvatske zemlje kao i bilo kojeg dijela svijeta izloženog sličnoj pogibelji.

Prosvjeduemo i s razloga što življenje između života i smrti postaje normalna svakodnevica, gdje smrt grabi više od života.

Pucnji zločinaca u civilno stanovništvo nisu tek puka provokacija, već zločin protiv čovjeka i čovječanstva, a hrvatska vlast i svjetska javnost to bi morale tako tretirati. Ako to svijet tako ne shvaća onda hrvatska vlast to mora shvatiti i u praksi pokazati. Ako ta vlast ne doživljava svu tragičnost ugroženih teritorija, tada neka se preseli u Šibenik, Zadar ili Vinkovce i vrlo brzo će shvatiti tragiku života i zločinačke blizine.

Zar BiH nisu dovoljan dokaz nebrige vlada mnogih zemalja. Zar i ono što smo postigli u obrani nije postignuto osloncem na vlastito sebe. Zar Vukovar nije pokazao stoljetnu žilavost hrvatskog čovjeka i njegovog sveukupnog genija. Zar Šibenik nije među rijetkim gradovima osim heroja i pobjednik, da bi »kad je rat gotov« doživljavao ovu tragediju privikavanja života sa smrću.

Moramo izravno reći ako je rat u Hrvatskoj gotov da je građaninu Republike Hrvatske, a na kojem sve nevolje počivaju teško shvatiti politiku hrvatskog »vrhovništva koja naprosto ljudima nije jasna, a pogotovo jedna dugoročna politika koja će nas dovesti do cilja a to je oslobađanje njenog međunarodno priznatog cijelog teritorija.

Predložili bismo da na dan Sv. Jurja zvone sva zvana brojnih šibenskih crkava, pa i cijele Južne Hrvatske kao

i one slavonske ravni na buđenje duha dobra, protiv duha zla diljem svijeta, jer, čovječe, pitaš kome zvono zvonit, tebi zvonit, ma gdje bio. Probudi se uzmi mač ljubavi i porazi prokletog zmaja tame i ništavila.

Zar Hrvate nije kroz svu svoju krvavu povijest i održao u jednoj ruci mač, a u drugoj maslinova grana i vjera u uskrnuće, uskrnuće naše vječne Hrvatske. Kad je u vrijeme početka rata u Sloveniji tužni otac na baranjskoj njiivi primio vijest o pogibiji svojeg sina od nekog majora jugovojске, suzdržavajući suze u očima upitao je: »Recite mi samo zašto je moj sin poginuo?!« Isto pitanje i mi postavljamo: »Zašto su pale tolike žrtve u ratu, kako u Hrvatskoj tako i u nama dragoj BiH! Zašto? Zar za zadovoljštinu zločinačkoj srbočetničkoj soldateski, ili za gubitak u miru, za ono što smo obranili u ratu. Sjetimo se samo te zvučne Engleske čije je ratno brodovlje, plovilo preko četrnaest tisuća milja na drugi kraj svijeta u obranu »svojeg teritorija« (Malvinski otoci) šaljući stotine mladih života u smrt, a nama brane da izvadimo nož pored srca tisuđjetne Croatie.

Gospoda Thatcher se zasigurno toga dobro sjeća i zato danas shvaća svu tragediju Hrvata, a pogotovo Muslimana koji u smrtnom hropcu daha traže, a svijet im ni to ne da.

Čovječe, pitaš kome zvono zvonit, tebi zvonit!!! I na kraju zahvalni smo za sve napore koje čini vlast u Županiji šibenskoj za okončanje agresije, ali je isto tako očito da to nadilazi njihove okvire.

Ovaj tekst je usvojen na skupu u Klubu šibenčana kako Odbora za pomoć kraju tako i Kluba šibenčana dana 17. travnja 1993. u 13 sati.

U Zagrebu, dne 17. travnja 1993.
PROSVJED SASTAVILI:
Odbor za pomoć šibenskom kraju
Klub šibenčana u Zagrebu

DRUŠTVO ŠIBENČANA SPLIT

AKCIJA POMOĆI

Društvo šibenčana i prijatelja šibenika u Splitu, pod vodstvom vrlo agilne predsjednice Milke Belamarić-Kostanić, pokrenulo je još jednu akciju pomoći svom rodnom gradu. Potreseni najnovijim zbivanjima u Šibeniku, posebno razaranjem bolnice, organizirali su akciju prikupljanja pomoći bolnici u Šibeniku. U tu svrhu priređen je u proteklu subotu, 17. travnja, Dobrotvorni koncert u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu. Fojaje Kazališta bio je ispunjen do posljednjeg mjesta, uglavnom šibenčanima, a koncertu su prisustvovali i predstavnici šibenika na čelu sa županom mr. Paškom Bubalom koji je upoznao dobrotvore sa stradanjima našega grada u posljednjim divljanjima četnika i zahvalio im na pažnji i pomoći koju pružaju šibeniku.

Na koncertu su dr. Ivanu Matiću, zamjeniku ravnatelja Medicinskog centra u Šibeniku, od priloga koji su do sada prikupljeni, predani instrumenti za Odjel transfuzije.

Pored Zbora splitskih liječnika s kojima je kao solist pjevala Chintia Hansell-Bakić i ženska klapa »Filip Dević«, posebno treba istaći nastup učenika Glazbene škole Ivana Lukačića u šibeniku Dragane Brkić, Maksima Mrvice i Sandre Širinić.

Mladi umjetnici iz šibenika oduševili su publiku, naročito Dragana Brkić, sopranistica, izvanrednom muzikalnošću i toplinom glasa (izvela je ariju »Mim« iz Puccinijeve opere »La Boheme« uz pratnju na glasoviru prof. Rudolfa Vučića) i Maksim Mrvica interpretacijom Brahmsove »Rapsodije«.

MALI OGLASI

Tel: 35-510

JEDNOSOBAN stan traži bračni par srednjih godina. Prednost ima istočni i južni dio grada. Informacije na telefon 37-865.

POMOĆ! Saznajte svoju sudbinu, skrivene talente vašeg bića, sudbinske bolesti, otklonite prepreke u životu. Nazovite 0532/221-298 i kažite datum rođenja. Vaša sudbina po učenju »Vatre«.

TRAŽE SE RADNICI

SLOBODNA RADNA MJESTA

1. REPUBLIKA HRVATSKA
Općina Šibenik
Općinski sekretarijat za privredu
— Stručni suradnik za poljoprivredu
— 1 izvršitelj na neodređeno vrijeme
— VSS poljoprivrednog smjera
— 1 god. iskustva
— položen stručni ispit
Rok oglasa: 24. 4. 1993.
2. »PROMET« ZAGREB
DC ŠIBENIK
Kr. trg 1
— Trgovačka pomoćnica
— 2 izvršitelja
— trgovačka škola prehrabene struke
— 1 godina iskustva
— radni odnos na određeno vrijeme
Rok oglasa: 27. 4. 1993.

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 25. IV. 1993. navršava se devet tužnih godina od smrti naše drage i nezaboravne

MARIJE KLARIĆ

rod. Kovak
Vrijeme prolazi, ali ne donosi zaborav na tvoju dobrotu i ljubav. Tvoji najmiliji: suprug Ivo, sin Petar i ostala rodbina (71)

U SJEĆANJE

Dana 22. IV. 1993. godine navršilo se deset tužnih godina od tvoje prerane smrti

BRANKO CRNOGAČA

Za tobom vječno tuguju tvoja majka i otac
Počivao u miru Božjem. (72)

IZ MATIČNOG UREDA

Rođeni
Dobili kćer: Željko i Blaženka Goleš, Damir Baus i Kosenka Bego, Željko i Helena Jurin, Zvonko i Dušana Šimunac, Ivica i Višnja Marasović, Joško i Milena Čačić, Stipe i Marica Morović, Ante i Rajka Turčinov, Albert i Marija Popov.

Dobili sina: Zoran i Tihana Radak, Ante i Snežana Škiljić, Ivan i Karmen Antonija Duilo, Božidar i Nedeljka Fuštin, Igor i Zorka Čohodarević, Davor i Darija Pačić, Josip i Jela Belak, Ivan i Jasenka Krnić, Živko i Rajna Morić, Franjo i Nada Zubčić, Ivo i Ljubica Čvrlić, Zdravko i Tona Bačić, Jere i Vesna Miliša, Šefik i Sabdera Pijalić.

Umrli
Gordana Reljan (31), Danijel Peršić (19), Jakov Gracin (78), Terezija Turkalj (60), Marija Nikolić (92), Danica Grubišić (75), Tona Karadole (94), Ivan Brajković (81), Darinka Blaće (80), Niko Šuljak (52), Marko Mijić (65), Milka Klarić (89), Josip Roca (60), Matija Birin (71), Jerka Babačić (72), Ljuboslavka Šizgorić (72), Ivan Pešić (42), Robert Lesandrić (25), Milka Plenča (61), Tomo Jurić (83), Miroslav Zubak (76), Boja Beneta (72), Vinka Vukomanović (61), Ante Aleksić (87), Marko Bukarića (65), Danica Grgas-Svirac (86), Ivo Dunkić (60), Šime Goreta (82), Milka Bura (83), Ante Dodig (82).

TUŽNO I BOLNO SJEĆANJE
24. travnja navršava se još jedna tužna godina od tragičnog udesa kada nas je u cvijetu mladosti napustio naš dragi i voljeni

ŽELJKO CRNOGAČA

Pigo
sin Joze
24. IV. 1981.
24. IV. 1993.

Živi u nama i našim srcima, jer je dio nas i dio nas će ostati. Vrijeme prolazi, ali tuga i bol za njim nikada. Za njim tuguju: otac Joza i njegovi najmiliji

U SJEĆANJE
U povodu godišnjice tvoje smrti

MARKO LABOR

15. IV. 1992.
15. IV. 1993.

Za tobom tuguje supruga Mara s djecom i unučadi (70)

INFORMATIVNI

CENTAR
ŠIBENIK

OSNIVAČ:
Općinska skupština Šibenik

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka i radio-difuzna organizacija Informativni centar. Upravitelj Informativnog centra: Zdravko KEDŽO. Uređuje redakcijski kolegij: Đuro BEĆIR, Diana FERIĆ, Marina RADIĆ, Stjepan BARANOVIĆ, Ivan BU-

RIĆ, Mirko SEKULIĆ, Branimir PERIŠA, fotoreporter Vilson POLIĆ.

Odgovorni urednik »Šibenskog lista«: Ivan BURIĆ.

Uredništvo: Ulica Božidara Petranovića 3, Šibenik.

TELEFONI: centrala 35-510, direktor 33-999, studio i režija Radio-Šibenika 36-999 i 39-666. Te-

lefax 35-600.

PRETPLATA na list: za tri mjeseca 5200, za šest mjeseci 10.400, za godinu dana 20.800 HRD. Za inozemstvo dvostruko. Žiro-račun: 34800-603-976 kod SDK Šibenik.

Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1/92-01 »Šibenski

list« oslobođen je osnovnog poraza na promet.

OGLASI: 1 cm/1 stupac 2 DEM u dinarskoj protuvrijednosti na dan fakturiranja. Mali oglasi, obavijesti građana i posebne usluge regulirani su posebnim cjenikom.

TISAK: »Slobodna Dalmacija — Novine« d.d. Split.

BALKAN NA SRPSKI NAČIN

U ono davno vreme Balkan nije bija brdovit, a sad je puno brdovit da ne rečen hrapav. Od Avara, Hrvata, pa do Mlečana Balkan je bija posve ravan, a Avari, Hrvati, Goti, Franci i drugi jašili su nepotkovane konje. Sve je dobro guralo, znalo je biti malo rata, pa malo mira i tako je prolazilo stoljeće po stoljeće.

Došli Srbi na dva i po konja, i brda su odma počela resti. Pitate se, štovani čitatelji, kako su Srbi dojašili na dva i po konja. Na jednom je jašija Milošević, a na drugom Bulatović, a Čosić je iša na noge, i kad zbrojite ispane točno dva i po. Čin su došli na Balkan odma su izdali naredjenje koje je glasil: »Na ovim prostorima može da bude samo jedna država koja će se zvati SJEDINJENE SRPSKE DRŽAVE. Postali smo ugroženi, jer nas je vaš sv. PETAR izbacio iz RAJA, pa ćemo napraviti RAJ NA ZEMLJI. Niko ne sme da se žali, jer će postat GENOCIDAN, a kad je neko GENOCIDAN mora da ode sa Balkana ili pod Balkan, zaključija je Milošević.

Odma su se dali na posal. Uzeli su SRPOVE i počeli žeti travu, a čekić su ostavili u Beogradu. Vidi to muftija Alija pa pita: »Šta vam, bolan, dođe taj polumjesec sa drškom«. Čosić objasni: »Najpre će da kšimo travu kako bi granice SJEDINJENIH SRPSKIH DRŽAVA bile čiste«. Podilili su se ugroženi Srbi po hrapavom Balkanu i počeli žeti travu. Na hrapavim Plitvicama poriza se Čosić i zemlja se zakrivila. Čosić baci SRP i vrati se prema Goraždu da nastavi žeti. Bilo puno hrapavo u Goraždu i ode iza Tuzle do prid Srebrenicu i susretne Mladića. Upita Čosić Mladića: »Ej, bre Mladiću, šta se tu zakrivilo.« Mladić odgovori: »Dok sam žeo našu travu pukne mi nokat.« Šta ne paziš, Mladiću moj, i ovako smo UGROŽENI, sad će da nas proglaše AGRESOROM upozori ga Čosić. Nemoj da brineš, sve će to da sredi MORION. Zna on da smo UGROŽENI još kad smo kosili na SOLUNU zajedno. A šta će UJEDINJENI NARODI brižljivo će Mladić? Nismo mi krivi šta žanjemo TITOVIM SRPOVIMA a nismo još dobili RUSKE SRPOVE. Naručili smo ih još 1968. god. pa su ih srpski Česi ostavili kod sebe i ka šta znaš bacili su ji prije dvi godine i šta smo mi krivi objašnjava Čosić.

Mladić: »Znaš da je Klinton počeo ozbiljno razmatrati posledice naše krize.«

Čosić: »Ne može bre taj dečak ozbiljno da misli, a SILA smo.«

Mladić: »Ako ovako nastavi, nećemo imati šta jesti.«

Čosić: »Nemoj da brineš dok je KLIPANA u Vojvodini.« Mladić: »Znaš šete da si ti najpametniji čovek koga znam.«

Čosić: »Šta vredi kad nisam još rešio uvoz PAPIRA iz Srpske Slovenije.«

Mladić: »Znam da se puno sere u zemlji PASULJA, ali ima i u nas papira.«

Čosić: »Znaš da UGROŽENE srpske guzice neće nego PALOMA PAPIR, a nema da nema samo može da poskupi.«

Nazdravlje, vaš

Krešo

ŠTO KAŽU GRAĐANI

ČETNICIMA (NE)UPRAVLJAJU »RATNI PSIHOLOZI«

Gradani Šibenika još uvijek ne pripadaju potpuno kategoriji »ljudi iz skloništa«, gradski su trgovci još uvijek mjesta sastajanja i razgovora, kafići rade i miriše kava. Oprez je uvijek prisutan, i s njim nam kao i s opasnošću valja još uvijek živjeti, a tema je svih razgovora ista — gdje je jučer palo i gdje će sutra pasti. Dvojba je najčešća koja se mota po glavi: ima li u cijelom tom ludilu sistema, biranih ciljeva ili se tuče po gradu nasumce pa gdje padne i koga ubije, promašiti ionako ne može. Iz ove kratke blic-anquete koju smo proveli s građanima Šibenika, vidljivo je da se postupcima četnika uopće ne čude, ovaj je neprijatelj uostalom davno već pokazao na što je sve spreman. Daleko je više optužbi i pritužbi na UNPROFOR i promatračke timove u »bijelom« koji su se pretvorili u nijeme i pasivne promatrače krvavog pira u zlu ogreznih dojučerašnjih susjeda. No i ta vrsta srdžbe kod Šibenčana sve više ustupa mjesta saznanju da nam svoj križ valja nositi ustrajno i strpljivo, oslonjeni na svoje vlastite snage i mogućnosti, na svoje prijatelje i susjede, združene u opasnosti. Sve su velike riječi već potrošene i sva velika očekivanja od »bijelog svijeta« iznevjerena, no iskru prkosa i dišpeta u ovom gradu nitko nije mogao ugasiti. Ni Šibenik ni Šibenčani nemaju dilema o svojoj budućnosti, dilema je jedino kako preživjeti ovu tešku i opasnu sadašnjost, ali kad je već tako i nju valja ugraditi u budućnost. Za kamen temeljac!

Željko Zoričić (31), hrvatski vojnik: — Bio sam u gradu za ovog najnovijeg zvjerskog četničkog napada na civilne ciljeve, izvukao sam poginulog Malenicu ispod ruševine. Ubili su čovjeka za stolom sa žlicom u ustima takoreći, u svom domu. U takvim trenucima čovjek osjeća nemoć, jednu teško objašnjivu mješavinu osjećaja, a ništa ne možeš napraviti i to je ono što nam najteže pada. Lakše mi je gore, na fronti, u Dubravicama, nego ovdje u gradu, svaki je korak ruski rulet, ne znaš zapravo odakle ti prijete opasnost. Što se promatrača EZ-a i UN-a tiče, niti su što

napravili niti što mogu napraviti. Stječem dojam da su tu uglavnom na našu štetu. No, četnici svoj cilj postići neće, to nam je svima jasno, a i oni bi već jednom to trebali shvatiti.

Josip Slamić-Primo (51), obučar i športski djelatnik: — Ovo što četnici rade Šibeniku — pa to je zvjerstvo nevideno. Ali baš zbog toga treba nam strpljivosti, nemojmo gubiti živce, kad već znamo s kim imamo posla i što im je cilj. Ja vjerujem u našu vladu da vodi politiku dobro i polako. Nemojmo da nam najveći neprijatelj pored okupatora budu naša nesloga i nejedinstvo kao i onaj dobro poznati stari hrvatski jal. Svi se sada u ovoj situaciji u kakvoj već jesmo moramo uhvatiti za jedan štap, da se tako figurativno izrazim, a na kraju kad se sve završi, vjerujući u Boga i našu vojsku — ako treba nekom »sići glave« — onda ćemo ih i sjeći! A do tada svi zajedno, čvrsto i djelotvorno!

Davor Živković (32), dipl. ing. strojarstva: — Već je prošla godina dana otkako na Omladinskom radiju ne ide emisija koja se bavila problemom resocijalizacije a koja se zvala »Prst u oko«. Ta je emisija, a to nam je sada i najpotrebnije imala zadatak, mentalnom se snagom suprotstaviti agresoru, tako da nam živci i duhovno zdravlje ostaju stabilni i čvrsti. Neprijatelj može pucati koliko god hoće, iz svih svojih oružja, ali nas poremetiti u našem cilju neće. Europska zajednica i Ujedinjeni narodi žele uzeti zapravo Hrvatsku od Hrvatske na jedan perfidan i lukav način ali im to neće uspjeti.

Frane Varnica (50), poslovođa: — Četničko nam divljanje i njihov krvavi pir nad ovim našim dijelom Hrvatske pokazuje ne samo svu surovost agresora već i nemoć UN-a da spriječi njihove zločinačke akcije. Pa ljudi moji, nedužni civili stradaju gotovo svaki dan, građani su izloženi permanentnoj opasnosti, gledaju svaki tren kad će poginuti. Ljudi se pitaju kad će se već svemu ovom jednom zavijek učiniti kraj i reći — dosta! Promatračke skupine EZ-a i njihovi kolege iz Ujedinjenih naroda totalno su nedjelotvorni,

nisu u stanju razoružati četnike, sve se svodi samo na bilježenje učinaka njihovih razaranja i — ništa više. No, Šibenik će izdržati, mora izdržati i svi Šibenčani i svi pravi domoljubi u ovim teškim trenucima, bez obzira na stranačku pripadnost, moraju biti jedinstveni kao nikad do sada. Ne podlijeđati provokacijama i ne nasjedati panici koju pokušavaju unijeti četnici svojim podmuklim napadima.

Dražen Klarić (24), hrvatski vojnik: — Oni će tući grad dok god Hrvatska vojska ne vrati ono što smo oslobodili masleničkom akcijom. To je jasno. Ne odgovara im trenutno stanje i žele ga promijeniti u svoju korist i održavati postojeće stanje silom oružja i raznoraznim smicalicama. Oni su lukavi političari, kurve što bi narod rekao, i da su barem približno takvi ratnici mi bismo se našli u gadnoj situaciji. Pa vidite da se oni rugaju cijelom svijetu. Mislim da se ovo sve skupa neće riješiti sve dotle dok naša, vojnička čizma ne ugazi u to zmijsko gnijezdo. Pa i UN i EZ i kako li se već ne zovu svi ti promatrači naše tragedije ništa ne mogu i oni su toga svjesni i svjesni su činjenice da su tu tek reda radi. Oni ne samo da neće nama ništa riješiti, već su izgubili i povjerenje Srba, koji misle da ih je UNPROFOR izdao, poglavito tjeekom i nakon akcije Maslenica. A što se perspektive tiče, mišljenja sam da bi se do kraja ove godine ipak moglo puno toga razriješiti. Treba samo imati strpljenja.

Ljubomir Giljanović (29), suradnik u nastavi — nezaposlen: — Čudi me da je državama članicama još isplativo uzdržavati ovako neučinkovitu udругu kakvom se pokazala Organizacija Ujedinjenih naroda. A od srpskih razbojnika čudi me jedino to da je sva ova agresija zapravo nikla, do takvog stupnja, iz njihovog do prije nekoliko godina svima dobro poznatog simptoma inferiornosti! Osobnog sam mišljenja da je kontinuirani rad, svih nas zajedno i na svim razinama, jedini dobar lijek protiv ovako lošeg općeg duhovnog stanja. To nam i inače nedostaje, i meni osobno — jer sam nezaposlen.

»GLUHI« NA UPOZORENJE

»NE BORAVITE NA OTVORENOM«

Dok se Šibenčani nakon ispaljenih raketa i granata još jače zbijaju u svojim skloništim i traže onaj kutak koji je najsigurniji za neke posao tek počinje — Šibenske vatrogasce, ekipe Hitne pomoći, šibensku policiju. Za sve njih ne važe ona upozorenja »molimo vas da ne boravite na otvorenom, da ne izlazite na ulice«. Oni ovaj rat dobijaju u pozadini s jednakom hrapošću i požrtvovnošću kao i vojnici na fronti.

Šibenski vatrogasci u borbi protiv plamenih jezika izazvanih udarcem »ognja«

Ovu kuću srušio je motor rakete tipa »ORKAN«. Policija je odmah tu da provjeri ima li unesrećenih